

**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk**

Een kiemende bloem: het Huis van het Kind Zuid-Limburg

Door Alicia Dodemont

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2014- 2015**

**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk**

Een kiemende bloem: het Huis van het Kind Zuid-Limburg

Door Alicia Dodemont

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2014- 2015**

1 **Woord vooraf**

Het schrijven van een eindwerk is één van de laatste loodjes voor het behalen van het diploma bachelor maatschappelijk werk. Het is absoluut geen gemakkelijke opdracht om een eindwerk te schrijven. Zonder de hulp en de steun van enkele mensen was het me nooit gelukt. Daarom wil ik hen bij deze graag bedanken.

Eerst en vooral wil ik mijn stagementor Marleen Simons bedanken voor haar onbeperkte steun, advies en verbeteringen. Hiernaast wil ik ook graag mijn eindwerkbegeleider, de heer Bart Broos, bedanken voor zijn begeleiding en tips om mijn eindwerk tot een goed einde te brengen.

Verder wil ik de ouders die hebben meegewerkt aan dit onderzoek bedanken voor hun eerlijke meningen en inbreng. Ook mevrouw de Vadder verdient een woordje van dank voor haar tijd en openheid tijdens het interview.

Dan wil ik graag nog alle collega's, medestagiairs en klasgenoten bedanken. Zij stonden altijd voor mij klaar als ik vragen had of als het moeilijker ging.

Ten slotte wil ik mijn vriend en mijn familie heel erg bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun en hulp tijdens deze periode.

Het was zeker en vast leerrijk en met momenten zelfs heel zwaar, maar dankzij alle hulp ben ik er toch in geslaagd dit eindwerk te schrijven.

Bedankt allemaal!

2	Inhoudsopgave	
2	Inhoudsopgave	3
3	Afkortingen	6
4	Inleiding.....	7
5	De opstart van het Huis van het Kind Zuid-Limburg	8
5.1	Deel 1: Situering stageplaats	8
5.1.1	Inleiding	8
5.1.2	Dienst Welzijn	8
5.1.3	Geschiedenis.....	8
5.1.4	Missie	9
5.1.5	Visie.....	10
5.1.6	Doelgroep.....	10
5.1.7	Doelstellingen	11
5.1.7.1	Doelstellingen van het stadsbestuur.....	11
5.1.7.2	Doelstellingen van de Dienst Welzijn	12
5.1.8	Taken en opdrachten.....	12
5.2	Deel 2: Theoretisch kader.....	14
5.2.1	Inleiding	14
5.2.2	Decreet preventieve gezinsondersteuning	14
5.2.3	Huis van het kind	16
5.2.3.1	Decreet	16
5.2.3.2	Definitie.....	16
5.2.3.3	Doelstellingen en pijlers	17
5.2.3.4	Kernideeën Huizen van het Kind.....	20
5.2.4	Preventieve gezinsondersteuning	22
5.2.4.1	Inleiding	22
5.2.4.2	Definitie preventieve gezinsondersteuning	22

5.2.4.3	Doelstellingen van preventieve gezinsondersteuning	23
5.2.4.4	Belang van preventieve gezinsondersteuning	23
5.2.5	Maatschappelijke kwetsbaarheid	25
5.2.6	Methodiek 'Ouders in Huis'	26
5.2.6.1	Decreet preventieve gezinsondersteuning	27
5.2.6.2	Maak het mee! Opvoeden is samenspel	27
5.2.6.3	Participatie	28
5.2.6.4	Waarderende benadering	28
5.2.6.5	Toegankelijk basisaanbod.....	29
5.2.6.6	Hoe werkt de thematische methodiek?	30
5.3	Deel 3: Praktijk.....	32
5.3.1	Gebruikte methoden en verantwoording	32
5.3.2	Interview met Hilde de Vadder (Huis van het Kind Leuven)	32
5.3.2.1	Conclusie	36
5.3.3	Ouders in Huis	36
5.3.3.1	Conclusie	40
5.3.4	Individuele gesprekken met ouders.....	40
5.3.4.1	N.....	40
5.3.4.2	H.....	41
5.3.4.3	L.....	42
5.3.4.4	I.	43
5.3.4.5	R.....	44
5.3.4.6	S.....	45
5.3.4.7	Conclusie	46
5.4	Deel 4: kritische kijk	48
5.4.1	Kritische kijk op het thema	48
5.4.2	Kritische kijk op mijn leerproces	50
5.4.3	Kritische kijk op het eindwerk.....	51

6	Algemeen besluit	52
7	Bibliografie	54
8	Bijlagen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
I.	Logo + Boom Huis van het Kind	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
II.	Ouders in Huis: gesprekskaarten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
III.	Begeleidende vragen voor het gesprek met Hilde de Vadder.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
IV.	Verslag sessie ‘Ouders in Huis’ – Elnoor Gansbeek.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
V.	Interview met ouders	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

3 Afkortingen

- CAW: Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
- CGG: Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg
- CKG: Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
- CLB: Centra voor leerlingenbegeleiding
- DOMO: Door Ondersteuning Mee Opvoeden
- EXPOO: Expertisecentrum opvoedingsondersteuning
- GO!: Gemeenschapsonderwijs
- HIVA: Hoger Instituut voor de Arbeid
- HvhK: Huis van het Kind
- INLOOP: Integraal Laagdrempelig OpvoedingsOndersteuningsPunt
- KOPP: kinderen en jongeren met een ouder met psychische problemen
- Leader: Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
- LOOO: Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning
- LOP: Lokaal Overleg Platform
- MFC: Multifunctioneel centrum
- MMC: Minder Mobielen Centrale
- OCMW: Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn
- Parel: Perinataal aanbod regio Leuven
- RISO: Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw
- STAR: Stedelijke Toegankelijkheidsadviesraad
- TAO: Team voor Advies en Ondersteuning
- UZ: Universitair Ziekenhuis
- VCLB: Vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding
- VLM: Vlaamse Landmaatschappij

4 Inleiding

Mijn derdejaars stage heb ik bij de Dienst Welzijn van het Sociaal Huis te Bilzen gelopen. Ik kreeg van mijn mentor de keuze uit twee onderwerpen om mijn eindwerk rond te maken. Mijn voorkeur ging onmiddellijk uit naar het mee opstarten van het Huis van het Kind. Ik vind het erg interessant om te werken met en voor gezinnen en kinderen. Dit ligt ook in het verlengde van mijn vorige studie, orthopedagogie.

Door te werken met en voor kinderen, door ondersteuning te bieden aan de gezinnen waarin kinderen – soms in moeilijke omstandigheden – opgroeien, wordt er bijgedragen aan de toekomst van de kinderen en gezinnen.

De Huizen van het Kind in Vlaanderen staan nog in zijn kinderschoenen, zo ook in Zuid-Limburg. De regio Zuid-Limburg slaat hier op Bilzen, Hoeselt, Tongeren, Riemst en Voeren. Net omdat het Huis van het Kind nog overal in opstart is, is er weinig te vinden over de manier waarop het op een efficiënte en succesvolle manier kan worden voltooid. Het was mijn taak om samen met anderen een beeld te vormen over wat ouders verwachten van het Huis van het Kind, maar ook om uit te zoeken op welke manier we valkuilen kunnen vermijden en succesfactoren kunnen behalen.

Het resultaat van dit eindwerk zal een stevige basis vormen om in Bilzen mee aan de slag te gaan.

In het eerste deel van dit eindwerk beschrijf ik mijn stageplaats. Hoe de Dienst Welzijn is gegroeid tot wat ze nu is. Zowel op vlak van aanbod, doelstellingen, als op vlak van taken en opdrachten ...

Het tweede gedeelte behandelt het theoretische kader. Hier begin ik met het decreet over de preventieve gezinsondersteuning, aangezien het idee achter het Huis van het Kind van hieruit vertrekt. Hierna leg ik uit wat het Huis van het Kind precies inhoudt. Met achteraf nog de uitleg over twee belangrijke begrippen uit het decreet en de doelstellingen van het Huis van het Kind. Als laatste geef ik de theoretische uitleg van de methodiek Ouders in Huis. Deze methodiek pas ik ook toe in het praktische gedeelte.

In het derde deel, de praktijkstudie, onderzoek ik de verwachtingen en meningen van de ouders aan de hand van de methodiek Ouders in Huis en enkele diepte-interviews. Om een goed beeld te krijgen van een ander Huis van het Kind, heb ik een interview gevoerd met een medewerkster daar.

Ten slotte werp ik een kritische blik op het thema, het Huis van het Kind. Verder neem ik ook mijn eigen leerproces onder de loep en uiteindelijk ook het eindwerk op zich.

5 De opstart van het Huis van het Kind Zuid-Limburg

5.1 Deel 1: Situering stageplaats

5.1.1 Inleiding

Ik loop stage in het Sociaal Huis, bij de Dienst Welzijn, te Bilzen. Mijn eindwerk handelt over de opstart van het Huis van het Kind in Bilzen. In dit deel heb ik het over de geschiedenis van de dienst en ook de missie en de visie worden besproken. Verder geef ik een beeld van de doelgroepen en de taken en opdrachten van onze dienst.

5.1.2 Dienst Welzijn

De stedelijke Dienst Welzijn staat in voor het maatschappelijk welzijn van de bewoners van de stad Bilzen en is een onderdeel van het Sociaal Huis. Een Sociaal Huis is de plaats waar inwoners terecht kunnen met vragen rond de sociale dienst- en hulpverlening. De opdracht van een Sociaal Huis is het bieden van een informatie-, loket- en doorverwijsfunctie. (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, z.d.)

De Dienst Welzijn zorgt zowel voor individuele als voor collectieve dienstverlening. Binnen de individuele dienst- en hulpverlening kunnen de bewoners bijvoorbeeld terecht voor hun pensioenaanvraag of aanvragen voor een tegemoetkoming. Binnen de collectieve dienstverlening is bijvoorbeeld het secretariaat van de stuurgroep gezonde gemeente te vinden. Zij zorgen voor opmaak van uitnodigingen en verslagen en de uitvoering van de verschillende projecten. (Simons, 2011)

Op de website van stad Bilzen (<http://www.bilzen.be>) is te vinden dat er in de stad Bilzen ongeveer 31 700 personen wonen. Bij benadering een derde hiervan woont in Bilzen-centrum, de anderen wonen verspreid over de overige 12 deelgemeenten. Vermits de stedelijke hulpverlening centraal in het centrum van Bilzen wordt aangeboden, terwijl de deelgemeenten over plattelandsg gebied uitgestrekt liggen, kan het voor sommige bewoners moeilijk zijn om er te geraken.

5.1.3 Geschiedenis

De Dienst Welzijn is een onderdeel van het stadsbestuur van Bilzen. Sinds 1 januari 1977 is Bilzen gefusioneerd met Beverst, Kleine-Spouwen, Grote-Spouwen, Eigenbilzen, Rosmeer, Waltwilder, Munsterbilzen, Hoelbeek, Hees, Mopertingen, Rijkhoven en Martenslinde. (Simons, 2011)

De dienst heeft, sinds de start tot nu, al een heel parcours doorlopen. Sinds de fusie was er een pensioendienst binnen het gemeentebestuur. "Deze dienst stond in voor de

ontvangst en de opvolging van de pensioenaanvragen en de aanvragen voor een tegemoetkoming voor personen met een handicap.” (Simons, 2011) Al snel werd duidelijk dat er behoefte was aan een meer uitgebreide sociale dienst- en hulpverlening, dit enerzijds doordat het gemeentebestuur steeds meer sociale taken kreeg opgelegd en anderzijds doordat de burgers steeds meer voor zichzelf opkwamen. De opdracht voor de dienst werd dan ook ruimer. (Simons, 2011)

Samen met de opdracht van de dienst, werd ook de doelstelling bijgewerkt. Deze werd namelijk uitgebreid: naast de bestaande werking moest de gemeente ook oog hebben voor de problematiek van de maatschappelijk kwetsbaren. Door deze uitbreiding van de opdracht en doelstelling van de pensioendienst was een nieuwe naam noodzakelijk. De ‘sociale dienst van het OCMW’ bestond al en om ervoor te zorgen dat er zo weinig mogelijk spraakverwarring kwam, kozen ze voor ‘dienst sociale zaken’. Deze naam dekte ook meteen alle taken die de dienst garandeert. (Simons, 2011)

Samen met de stedelijke seniorenambtenaar verhuisde de dienst sociale zaken eind september 2006 naar een nieuwe locatie, waar ook het seniorenloket van het OCMW een plaats kreeg. Deze locatie werd de eerste antenne van het ‘Sociaal Huis’ en zorgde ervoor dat de dienst- en hulpverlening beter toegankelijk werd. De nieuwe locatie werd ‘De Twee’ genoemd. Samen met de verhuis ging opnieuw een naamsverandering voor de dienst gepaard: dienst sociale zaken werd nu: Dienst Welzijn. Deze dienst verzekerde dienstverlening op het vlak van alle maatschappelijke terreinen door een info-, loket- en doorverwijsfunctie te vervullen. (Simons, 2011)

In december 2013 kreeg de Dienst Welzijn een nieuwe werkplaats: het ‘Sociaal Huis’, Hospitaalstraat 15 te Bilzen. Dit om de krachten te bundelen van alle diensten die lokaal bezig zijn met het welzijn van de burgers en sociale dienstverlening. Ook de toegankelijkheid - in al zijn facetten - wordt hierdoor vergroot en de drempel verlaagd. (Simons, 2011)

5.1.4 *Missie*

Stad Bilzen (2013, p. 60) beschrijft haar missie als volgt: “Iedereen heeft recht op welzijn: een menswaardig leven, arbeid, sociale zekerheid, huisvesting, culturele en maatschappelijke ontplooiing. De stad en het OCMW streven ernaar dat elke Bilzenaar op een gepaste manier gebruik kan maken van dit recht.” Dit is de missie zoals beschreven in het lokaal sociaal beleidsplan van Bilzen.

5.1.5 *Visie*

Ook de visie staat in het lokaal sociaal beleidsplan van Bilzen beschreven. Zowel de diensten van het OCMW als de diensten van de stad werken aan een lokaal beleid in functie van het welzijn van de inwoners.

Vertaald naar de praktijk betekent dit dat er gewerkt wordt aan een beleid:

- “Dat vanuit elk beleidsdomein rekening houdt met het welzijn van iedereen;
- Dat goed wordt gecommuniceerd;
- Dat de participatie bevordert;
- Dat vertrekt van een lange termijnvisie;
- Dat streeft naar continuïteit;
- Dat zorgt voor een bundeling van de krachten.”

Dit beleid zorgt voor een dienstverlening die:

- “Gekend is bij elke Bilzenaar;
- Zo georganiseerd is dat elke Bilzenaar zich thuis voelt;
- Duidelijk en overzichtelijk is;
- Laagdrempelig is;
- Op een correcte, snelle manier wordt verzekerd;
- Kwalitatief en professioneel is;
- Specifieke aandacht heeft voor de kansengroepen.”

(Stad Bilzen, 2013, p. 61)

5.1.6 *Doelgroep*

De Dienst Welzijn is er, in principe, voor alle inwoners van Bilzen.

Binnen de individuele dienst- en hulpverlening is de Dienst Welzijn er specifiek voor:

- Gepensioneerden en toekomstig gepensioneerden;
- Personen met een handicap;
- Personen met een beperkt inkomen die de mogelijkheden van een verhoging van hun inkomen willen afoetsen, evenals hun recht op sociale en fiscale voordelen;
- Personen met een laag inkomen en een beperkte mobiliteit die gebruik wensen te maken van de Minder Mobielen Centrale (MMC);
- Nabestaanden van overleden inwoners uit de gemeente (voor administratieve ondersteuning);
- De ouders van baby's (verplichte inenting van poliomyelitis).

Hier staat het welzijn van de cliënt altijd voorop.

Anderzijds is er ook de collectieve dienstverlening voor:

- Personen met een handicap, maar dan vanuit het oogpunt van de Stedelijke Toegankelijkheidsadviesraad (STAR);
- De bewoners van de sociale woonwijken waarin er een buurtwerking werd opgezet. Vaak zijn de bewoners éénoudergezinnen met problemen op verschillende vlakken;
- Kinderen en jongeren en hun ouders voor de items drugspreventie, opvoedingsondersteuning en Huis van het Kind;
- Alle inwoners wanneer het gaat over de toegankelijke dienstverlening en de uitvoering van het Lokaal Sociaal Beleidsplan.

Hier is het algemene welzijn van groepen personen van belang. Het gaat om het creëren van een goede leef- en woonomgeving, waardoor de inwoners na verloop van tijd zich ook individueel beter kunnen ontplooiën. (Simons, 2011)

Voor dit eindwerk is de doelgroep 'kinderen, jongeren en gezinnen' belangrijk.

5.1.7 Doelstellingen

Aansluitend bij de missie en de visie van het Sociaal Huis en de Dienst Welzijn, zijn er ook enkele doelstellingen waar ze naar streven.

Om de specifieke doelstellingen van de Dienst Welzijn te kunnen kaderen is het belangrijk om het eerst te hebben over de doelstellingen van het stadsbestuur.

5.1.7.1 Doelstellingen van het stadsbestuur

Als algemene doelstelling wil het stadsbestuur ervoor zorgen dat de inwoners van Bilzen het goed hebben. Deze toestand van welbevinden behouden is belangrijk en het zou nog positiever zijn als die toestand verbeterd kan worden. Om dit te kunnen verwezenlijken moeten er enkele wettelijk opgelegde taken uitgevoerd worden. Deze gaan over het goed beheren van de financiën van het stadsbestuur; het afleveren van identiteitskaarten, rijbewijzen, uittreksels uit akten ...; het aanvaarden en noteren van de aanvragen voor pensioenen, tegemoetkomingen voor personen met een handicap; het afleveren van bouwvergunningen en het onderhoud van het gemeentelijk openbaar domein. Daarnaast vervult het stadsbestuur ook nog een aantal andere opdrachten die niet wettelijk zijn opgelegd. Deze aanvullende opdrachten grenzen binnen de autonomie van het stadsbestuur en zorgen samen met de wettelijke taken voor een goed gemeentelijk beleid, waardoor het welzijn van alle bewoners op alle vlakken verbeterd wordt. Enkele voorbeelden van deze bijkomende taken zijn: het organiseren en coördineren van een

preventief gezondheidsbeleid, organiseren van gemeentelijk lager onderwijs in vijf deelgemeenten, binnen alle beleidsdomeinen aandacht hebben voor alle inwoners en met nadruk voor de maatschappelijk kwetsbaren ...

Binnen al deze taken staat het algemeen welzijn van de inwoners centraal. (Simons, 2011)

5.1.7.2 Doelstellingen van de Dienst Welzijn

Zoals eerder vermeld kadert de doelstelling van de Dienst Welzijn binnen die van het stadsbestuur. Zo is de dienst, samen met andere interne en externe diensten, dé dienst die het meeste waakt over het maatschappelijk welzijn op alle vlakken.

De doelstelling van de Dienst Welzijn kan als volgt omschreven worden: er wordt ernaar gestreefd om een steeds betere, toegankelijke en efficiënte dienstverlening aan te bieden aan alle leden van de bevolking van Bilzen. (Simons, 2011)

Deze doelstelling willen ze bereiken door een brede, toegankelijke onthaal- en loketfunctie uit te bouwen. Binnen deze functie moet de maatschappelijk werker zich steeds afvragen tot welke doelgroep de cliënt hoort en of deze binnen de eigen organisatie geholpen kan worden. Zo niet, wordt de cliënt warm doorverwezen naar een andere interne of externe dienst. Om ervoor te zorgen dat deze onthaal- en loketfunctie zo optimaal mogelijk verloopt, moet ze ook regelmatig geëvalueerd worden. Dit kan aan de hand van de zeven B's: bekendheid, bereikbaarheid, betrouwbaarheid, beschikbaarheid, begrijpbaarheid, betaalbaarheid, en bruikbaarheid van de aangeboden dienstverlening. Het is belangrijk om in dit verhaal de inwoners, die het moeilijker hebben in de samenleving, niet te vergeten en hen net meer aandacht te geven. (Simons, 2011)

5.1.8 *Taken en opdrachten*

Om ervoor te zorgen dat het welzijn van iedere burger gegarandeerd kan worden heeft ook de Dienst Welzijn enkele wettelijke taken gekregen. Deze taken zijn vastgelegd in diverse wetten en decreten.

Zo is de dienst verantwoordelijk voor het registreren van pensioenaanvragen en hulp bieden bij de administratieve afhandeling hiervan. Verder kunnen senioren ook met vragen rond de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) of met vragen rond een eventuele beroepsbezigheid bij het pensioen bij de dienst terecht. Vanaf de leeftijd van 55 jaar, kunnen de inwoners van Bilzen ook een raming van hun toekomstig pensioen vragen. Ook kunnen personen met een handicap terecht bij de Dienst Welzijn voor de aanvraag van een tegemoetkoming. Voor personen jonger dan 65 jaar is dit de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en de integratietegemoetkoming (IT). Om deze tegemoetkomingen

te kunnen bekomen moet er aan verschillende voorwaarden worden voldaan. Voor personen ouder dan 65 bestaat er de tegemoetkoming hulp aan bejaarden (THAB). Ook hier moeten de personen aan bepaalde voorwaarden voldoen om de tegemoetkoming te krijgen. Verder staat de Dienst Welzijn ook in voor de aanvragen van sociale en fiscale voordelen. Enkele voorbeelden hiervan zijn: een parkeerkaart voor personen met een handicap, vermindering op de kosten van kabeltelevisie of het sociaal telefoontarief ... (Simons, 2011)

Dit waren de wettelijke taken. Daarnaast is de Dienst Welzijn ook verantwoordelijk voor een andere belangrijke taak: het organiseren van de Minder Mobielen Centrale (MMC). Via de MMC kunnen personen die minder mobiel zijn, een rit aanvragen om ergens naartoe te gaan. Er wordt dan binnen het bestand van vrijwillige chauffeurs gezocht naar iemand die deze persoon naar de gewenste locatie kan brengen. De leden van de MMC betalen jaarlijks lidgeld en betalen ook een klein bedrag per kilometer. (Simons, 2011)

De opdrachten en taken van de Dienst Welzijn zijn – net zoals onze maatschappij – steeds in beweging. Hiermee bedoelen we dat het lokaal bestuur, samen met de hogere bestuursniveaus steeds moeten inspelen op die veranderende tendensen.

Doordat het sociale landschap wijzigt, en er nieuwe noden en behoeften ontstaan, moeten we met zijn allen stilstaan bij die nieuwe behoeften en hiervoor oplossingsgericht aan de slag gaan. Dit is ook zo voor het realiseren en uitbouwen van het Huis van het Kind. De Vlaamse regering wil door de goedkeuring en de uitvoering van het decreet inzake preventieve gezinsondersteuning kinderen, ouders en toekomstige ouders kansen bieden.

De krijtlijnen zijn vastgelegd in het decreet. Hoe dit in Bilzen lokaal vertaald wordt, wordt uitgeschreven in dit eindwerk.

5.2 Deel 2: Theoretisch kader

5.2.1 Inleiding

In Vlaanderen kunnen ouders met vragen rond hun kinderen terecht bij een waaier aan verschillende organisaties. Hierdoor vinden ze hun weg niet meer in de wirwar van hulp- en dienstverleningen. Om het voor deze ouders overzichtelijker te maken wordt er op verschillende plaatsen in Vlaanderen gestart met de realisatie van een Huis van het Kind. Dit huis moet ervoor zorgen dat de ouders op één plek terecht kunnen met al hun vragen. Natuurlijk is het in de praktijk veel complexer dan enkel wat organisaties, ook wel partners of actoren genoemd, samen te voegen in één huis. De basis voor de Huizen van het kind ligt in het decreet preventieve gezinsondersteuning.

In dit eindwerk gaat het over de opstart van het Huis van het Kind Zuid-Limburg en daarbinnen specifiek over het Huis van het Kind Bilzen-Hoeselt.

5.2.2 Decreet preventieve gezinsondersteuning

Op 20 november 2013, tijdens de internationale kinderrechten-dag, werd het decreet inzake de organisatie van preventieve gezinsondersteuning goedgekeurd.

Voordat het concept 'Huis van Kind' verder toegelicht wordt, is het belangrijk om eerst de algemene bepalingen in het decreet kort toe te lichten, aangezien het concept hierop gebouwd is.

In artikel 3 van het decreet wordt vastgelegd dat het decreet van toepassing is op de samenwerking tussen de organisaties die actief zijn in het kader van de preventieve gezinsondersteuning. Deze organisaties bieden hun dienst- en hulpverlening aan in een Huis van het Kind gelegen op het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap en het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad. Deze laatste voorwaarde is logisch, aangezien preventieve gezinsondersteuning een gemeenschapsbevoegdheid is. Het decreet regelt enkel de samenwerking tussen de verschillende diensten, maar heeft geen invloed op de rechtstreekse verhouding tussen de organisaties en hun individuele hulpvragers. (Vlaamse regering, 2013)

De doelgroep voor het aanbod betreffende de preventieve gezinsondersteuning wordt vastgelegd in artikel 4. De preventieve gezinsondersteuning is er voor alle gezinnen met kinderen en jongeren, maar richt zich ook tot aanstaande ouders. Elk Huis van het Kind bepaalt, aan de hand van het gerealiseerde aanbod, tot welke leeftijdsgroep het zich specifiek richt. (Vlaamse regering, 2013). Wij, binnen het Huis van het Kind Zuid-Limburg,

willen ons richten op zwangere vrouwen en toekomstige vaders, gezinnen met kinderen van 0 tot 24 jaar en de kinderen en jongeren zelf.

Artikel 5 beschrijft de doelstelling en de principes van de preventieve gezinsondersteuning. De algemene doelstelling is het bevorderen van het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren, zodat er maximale gezondheids- en welzijnswinsten gerealiseerd worden. (Vlaamse regering, 2013)

De beschrijving van het aanbod is opgenomen in artikel 6 van het decreet. Daarin wordt vastgelegd dat er – zoals hoger vermeld – een basisaanbod voor iedereen wordt gerealiseerd. Daarnaast is een geïntegreerd specifiek aanbod nodig, aangepast aan de specifieke noden van gezinnen, met daarbij bijzondere aandacht voor de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het decreet beschrijft ook dat het aanbod rekening moet houden met maatschappelijke veranderingen en dat het gedifferentieerde antwoorden biedt aan elk kind en elke ouder. Als we dit naar de praktijk toe vertalen gaat het om een laagdrempelig en kwaliteitsvol aanbod. (Vlaamse regering, 2013). Het zal niet altijd gemakkelijk zijn om de specifieke en aangepaste noden en vragen te kunnen beantwoorden binnen het Huis van het Kind. Het is dan wel belangrijk om een warme doorverwijzing te kunnen doen.

In hoofdstuk 3 van het decreet wordt de specifieke regelgeving over de Huizen van het Kind beschreven. Hier ga ik het verder nog over hebben.

Hoofdstuk 4 van het decreet beschrijft de items in verband expertise, ondersteuning en het vernieuwend aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning.

Hierbij is er voor EXPOO – Expertisecentrum voor Opvoedingsondersteuning – een belangrijke rol weggelegd. Het centrum wordt ingericht binnen Kind en Gezin en werkt via een samenwerkingsovereenkomst nauw samen met het agentschap Jongerenwelzijn. (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

Het Vlaams Expertisecentrum heeft enerzijds als opdracht om kennis en expertise te verzamelen over opvoeding en opvoedingsondersteuning en anderzijds methodieken, technieken en instrumenten aan te bieden aan de actoren op het werkveld. (Vlaamse regering, 2013; Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

In de praktijk zal dit gerealiseerd worden door:

- Het stimuleren en organiseren van kennisuitwisseling.
- Het aanbieden van vorming, training en opleiding aan de professionelen die bezig zijn met opvoedingsondersteuning.
- Het organiseren van studiedagen en congressen in kader van opvoeding en opvoedingsondersteuning.

- Het ontwikkelen van basisinformatie over de opvoeding van kinderen in de verschillende levensfasen, waarbij er ingezet wordt op een laagdrempelig en toegankelijk aanbod.
- Sensibilisatieacties op te zetten over opvoedingsthema's, met daarbij onder andere een jaarlijkse campagne.
- Het stimuleren van netwerking en het opnemen van de signaalfunctie.

De lokale samenwerkingsverbanden, maar ook de organisaties zelf, kunnen beroep doen op de deskundigheid van EXPOO.

(Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

De realisatie van het Expertisecentrum biedt voor de lokale besturen, maar ook voor de diensten, een grote meerwaarde. EXPOO beschikt over heel wat deskundigheid en kan inhoudelijke informatie aanreiken, maar ook methodieken waarmee er lokaal aan de slag gegaan kan worden.

Verder worden in het decreet de regels inzake het gebruik van persoonsgegevens vastgelegd.

5.2.3 *Huis van het kind*

5.2.3.1 Decreet

Hoofdstuk 3 van het decreet inzake preventieve gezinsondersteuning beschrijft de regelgeving over het Huis van het Kind. (Vlaamse regering, 2013)

5.2.3.2 Definitie

Artikel 7 van het decreet beschrijft een Huis van het Kind als volgt: "Een Huis van het Kind is de wijze waarop lokaal vorm gegeven wordt aan het aanbod op het vlak van preventieve gezinsondersteuning met het oog op de realisatie van de doelstellingen en principes vermeld in het decreet". (Vlaamse regering, 2013)

Als we dit vertalen naar de praktijk is 'die wijze' het realiseren van een lokaal samenwerkingsverband tussen actoren op het vlak van preventieve gezinsondersteuning.

Met andere woorden gaat het om het samenbrengen van organisaties die werken met en voor gezinnen met kinderen. Deze 'verzameling' van organisaties moet de gezinnen en kinderen zo goed mogelijk begeleiden in het vinden van de antwoorden op de vragen die ze hebben.

5.2.3.3 Doelstellingen en pijlers

Een huis van het Kind bundelt dus het diverse aanbod. Volgens artikel 8 van het decreet moet het aanbod van een Huis van het Kind minimaal inzetten op drie verschillende vlakken, namelijk op vlak van preventieve gezondheidszorg en opvoedingsondersteuning en op het vlak van activiteiten die tot doel hebben om ontmoeting en de sociale cohesie te bevorderen. (Vlaamse regering, 2013)

De drie werkdomeinen van het Huis van het Kind worden nu verder toegelicht.

Met het inzetten op preventieve gezondheidszorg wil de Vlaamse overheid een gezondheidswinst voor de ganse bevolking bereiken. Concreet wil dit zeggen dat mensen langer leven en dat hun levenskwaliteit verhoogt. Deze preventie begint al van kinds af aan. Zo worden baby's en kinderen al ingeënt en gevaccineerd tegen verschillende ziekten. (Agentschap zorg en gezondheid, 2015)

Inzake de tweede opdracht van het Huis van het Kind, zijnde opvoedingsondersteuning, is er een duidelijke omschrijving terug te vinden in het decreet van juli 2007. Dit is een item waarin EXPOO heel wat expertise heeft opgebouwd. Waar staat opvoedingsondersteuning voor? Het decreet van juli 2007 omschrijft opvoedingsondersteuning als 'de laagdrempelige, gelaagde ondersteuning van ouders en opvoedingsverantwoordelijken bij de opvoeding van kinderen'. Alle activiteiten, die tot doel hebben steun te bieden aan ouders en opvoedingsverantwoordelijken op vlak van opvoeden, behoren dan bij opvoedingsondersteuning. Opvoeden wordt hier heel breed gezien. Het is een proces dat zich afspeelt in een welbepaalde context tussen kind en opvoedingsverantwoordelijke. De wisselwerking tussen verschillende factoren heeft een invloed op dit proces. (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

De laatste opdracht van het Huis van het Kind is inzetten op het versterken van de sociale cohesie. Dit betreft de verschillende bindingen in een maatschappij. Bindingen met andere personen, verenigingen, groepen personen, organisaties ... Door de individualisering van de maatschappij staan mensen er steeds vaker alleen voor. (Berger-Schmitt, 2000). Met het aanbod van het Huis van het Kind is het de bedoeling mensen terug te verbinden, onder andere door het realiseren van ontmoetingsmomenten.

Dit aanbod kan verschillende vormen aannemen. Buiten de preventieve medische consulten, gesubsidieerd en erkend door Kind en Gezin, en de consulten uitgevoerd door de regioteamleden van Kind en Gezin, betreft het hier onder andere het aanbieden van groepswork, het inzetten op ontmoeting, het organiseren van een onthaal- en informatiepunt en het voorzien in laagdrempelige individuele ondersteuning. (Vlaamse regering, 2013)

Artikel 9 van het decreet heeft het over het werkingsgebied. Ieder Huis van het Kind heeft, voor het realiseren van de drie pijlers, een uniek werkingsgebied. Dit werkingsgebied is beperkt tot het zorgniveau van “kleine stad”. (Vlaamse regering, 2013). Om deze reden is het Huis van het Kind Zuid-Limburg in twee opgedeeld, namelijk het Huis van het Kind Bilzen-Hoeselt en het Huis van het Kind Tongeren-Riemst-Voeren. Om verwarring te vermijden worden ze op de website van het Huis van het Kind respectievelijk Huis van het Kind Zuid-Limburg 1 en Huis van het Kind Zuid-Limburg 2 genoemd.

Het decreet formuleert ook de doelstellingen van de Huizen van het Kind. De Vlaamse Gemeenschap streeft met de stichting van Huizen van het Kind naar een geïntegreerd en efficiënt aanbod, aangepast aan de noden van de lokale actoren en gebruikers. (Vlaamse regering, 2013)

De Vlaamse Gemeenschap wilt met de oprichting van Huizen van het Kind, met betrekking tot de individuele gebruikers, streven naar:

- Het vergemakkelijken van de zorgafstemming;
- Het zo toegankelijk mogelijk maken van alle aanbod en maatregelen binnen een Huis van het Kind en dit ook zo optimaal mogelijk afstemmen op de noden en vragen van de gebruikers;
- De toegang tot het aanbod en de maatregelen voor de maatschappelijk kwetsbare gezinnen vergemakkelijken, mede door werk te maken van voorgaand punt;
- Het ondersteunen van professionals die nood hebben aan steun, door het aanbod ook voor hen open te stellen.

(Vlaamse regering, 2013)

Ten aanzien van de actoren (de actoren in dit decreet zijn: alle natuurlijke personen of rechtspersonen die preventieve gezinsondersteuning organiseren of aanbieden) wordt er gestreefd naar een verhoging van de efficiëntie en competentie. Dit kan bereikt worden door het uitwisselen van expertise en kennis en door het bundelen van krachten. (Vlaamse regering, 2013)

De organisatie van de preventieve gezinsondersteuning binnen de Huizen van het Kind wordt omschreven in dit decreet. Deze is opgedeeld in vijf punten:

- Het eerste verwoordt dat alle Huizen van het Kind een minimaal aanbod moeten realiseren: consulten uitgevoerd door regioteamleden van Kind en Gezin; preventieve medische consulten erkend of gesubsidieerd door Kind en Gezin; minimaal twee andere verschillende vormen van aanbod en actieve doorverwijzingen, met een zekere routine.

- Het tweede punt geeft aan dat alle aanbod dat door Kind en Gezin erkend of gesubsidieerd wordt, onder bepaalde voorwaarden, verplicht moet aansluiten.
- Als derde moeten de actoren die zich geëngageerd hebben binnen een Huis van het Kind, hun samenwerkingsverband openstellen ten opzichte van anderen.
- Deze actoren moeten bovendien ook concrete acties ondernemen om de doelstellingen te kunnen bereiken.
- Als laatste moet het samenwerkingsverband zo kort mogelijk bij de lokale realiteit liggen. Dit wil zeggen dat het zo veel mogelijk moet aansluiten bij de manier waarop lokale besturen werken aan de uitvoering van het lokaal sociaal beleid.

(Vlaamse regering, 2013)

In de praktijk zijn er reeds enkele Huizen van het Kind werkzaam. Onder andere de drie pilootprojecten: Oostende, Boom en Genk. Nog vele anderen zitten in de opstartfase, net zoals wij in Bilzen. In Bilzen is er voorlopig nog geen ruimte om het Huis van het Kind een fysieke locatie te bieden. Om deze reden wordt er nu ingezet op het maken van een website. Via deze website willen we de ouders alvast vertrouwd maken met het Huis van het Kind en ze ook een zo goed mogelijk overzicht geven van de hulp die ze kunnen krijgen. Ouders zouden hun hulpvraag zo goed mogelijk beantwoord kunnen krijgen via deze website.

De partners die momenteel betrokken zijn bij de opstart van het Huis van het Kind Bilzen-Hoeselt zijn de volgende:

- CAW Limburg
- CGG
- CKG Molenberg
- Expertisecentrum Kraamzorg
- Huisartsenkring Bilzen - Hoeselt
- Jeugddiensten Bilzen en Hoeselt
- Kind en Gezin
- Kind en Preventie
- Kind en taal
- Kraamzorg Limburg
- Landelijke Kinderopvang
- Lokaal multidisciplinair netwerk Zuid-Oost Limburg
- Lokale afdelingen van de Gezinsbond
- LOP's (Lokaal Overleg Platform) basis en secundair onderwijs
- Medisch centrum Sint-Jozef
- OCMW's Bilzen en Hoeselt
- Opvoedingswinkel Zuid-Limburg

- Scholen van Bilzen - Hoeselt
- Stad Bilzen (dienst welzijn, dienst samenlevingsopbouw en buitenschoolse opvanginitiatieven)
- TAO
- VCLB Limburg – GO – CLB
- Wit-Gele Kruis
- Zelfstandige vroedvrouwen

Het Huis van het Kind Zuid-Limburg wordt mee gefinancierd vanuit Leader. Leader staat voor: Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale. Vrij vertaald betekend dit: Verbanden tussen de plattelandseconomie en ontwikkelingsacties. Leader is een Europees subsidiëringsprogramma voor plattelandsontwikkeling.

Het Huis van het Kind kadert in het Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) III, maatregel 2. Deze gaat over het verhogen en versterken van de leefbaarheid van plattelandsdorpen. De maatregel is nog opgedeeld in sub-maatregels. Concreet gaat het voor het Huis van het Kind om sub-maatregel 1 en 3. Deze gaan respectievelijk over het versterken van het sociale en fysieke woonklimaat en het verbeteren en in stand houden van toegankelijke, flexibele en aangepaste zorg voor specifieke doelgroepen.

(Vlaamse Landmaatschappij, 2010; Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, 2013)

5.2.3.4 Kernideeën Huizen van het Kind

De website van het Huis van het Kind (www.huizenvanhetkind.be) geeft enkele kernideeën mee om de lokale Huizen van het Kind vorm te geven. Het Huis van het kind gaat over lokale samenwerkingen in functie van gezinnen. Het is de bedoeling verder te bouwen op initiatieven die lokaal reeds bestaan en deze verder te optimaliseren. Ook is het belangrijk dat de partners elkaars werking en aanbod goed leren kennen. Op die manier kunnen gezinnen beter toegeleid worden, maar ook doorverwijzingen kunnen gericht en efficiënter gebeuren. (Huis van het Kind, z.d.)

Een huis van het kind creëert een meerwaarde voor alle gezinnen door haar werking te baseren op zeven punten. Het eerste is 'lokale noden – lokale kansen'. De bedoeling hiervan is dat de gezinnen zo goed mogelijk ondersteund worden. Dit willen ze bereiken door verder te bouwen op reeds bestaande lokale initiatieven en deze eveneens te optimaliseren. (Huis van het Kind, z.d.)

Als tweede punt zetten ze in op toegankelijkheid en zichtbaarheid. Voor gezinnen is het hulpverleningslandschap nog te verspreid, te versnipperd en onoverzichtelijk. Dit maakt dat

de drempel om naar de dienstverlening te stappen nog groot is. Om dit te verbeteren is het belangrijk dat alle organisaties elkaars werking goed kennen, zodat ze gezinnen op de gepaste manier kunnen helpen of doorverwijzen. Om de zichtbaarheid en toegankelijkheid nog meer te bevorderen wordt er voor het Huis van het Kind gebruik gemaakt van één logo, identiek voor alle Huizen van het Kind, waarbinnen alle organisaties toch hun eigen karakter kunnen behouden. (Huis van het Kind, z.d.)

Een derde pijler is een geïntegreerde dienstverlening aanbieden. Het is voor de gezinnen belangrijk dat hun hulpvraag zo goed en zo breed mogelijk beantwoord wordt. Binnen deze hulpvraag moet er ook rekening gehouden worden met alle leden van het gezin, vermits gezin en kind vaak sterk verbonden zijn met elkaar. Zonder een goede afstemming tussen de hulpverleningsdiensten zouden ze elkaar zelfs kunnen tegenwerken of zorgen voor verwarring bij het gezin. Ook hier komt terug dat het erg belangrijk is dat de organisaties elkaars werking en hulpverleningsaanbod goed kennen. (Huis van het Kind, z.d.)

Als vierde is er het vraaggericht werken. Het Huis van het Kind zorgt ervoor dat alle krachten gebundeld kunnen worden, om zo beter in te kunnen spelen op de, soms complexe, vragen van gezinnen. (Huis van het Kind, z.d.)

Huis van het Kind heeft ook als ambitie om een meerwaarde te bieden aan álle kinderen, jongeren, ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken. Dit wil zeggen dat de drempel zo laag mogelijk moet zijn, zodat een gezin geen probleem ervaart om naar een Huis van het Kind te stappen. Het betekent ook dat de hulp en ondersteuning die geboden wordt in verhouding is met de behoeften. Maar ook ervoor zorgen dat gezinnen met een specifieke ondersteuningsbehoefte verder geholpen kunnen worden is een belangrijke opdracht bij het bereiken van alle gezinnen. Deze hulp op maat wordt ook wel het proportioneel universalisme genoemd. (Huis van het Kind, z.d.)

In iedere gemeente werken verschillende organisaties samen, op het grondgebied van de gemeente zelf of over gemeentegrenzen heen. Binnen de recent opgestarte Huizen van het Kind zien we dat de volgende partners samenwerken: “basiseducatie, buurtwerking, Centra Algemeen Welzijnswerk, Centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning, Centra voor Leerlingenbegeleiding, consultatiebureaus, de Gezinsbond, huisartsen, huistaakbegeleidingsinitiatieven, initiatieven van burgers en gezinnen, inloopteams, vakantiewerkingen, Kind en Gezin, kinderopvangdiensten met onder andere het lokaal loket kinderopvang, kraamzorg waaronder ook de expertisecentra kraamzorg, lokale besturen, samenlevingsopbouw, speelpleinwerkingen, OCMW’s, opvoedingswinkels, oudergroepen, prenatale steunpunten, ruilwinkels, socio-cultureel werk, speel-o-theken, verenigingen waar armen het woord nemen, mutualiteiten, vrijwilligersorganisaties die actief zijn op het vlak van gezinsondersteuning, vroedvrouwen, welzijnsschakels ...” (Huis van het Kind, z.d.)

Tot slot biedt een Huis van het Kind ook een meerwaarde voor organisaties: dit door elkaars aanbod beter leren kennen, maar ook door het efficiënter kunnen inzetten van verschillende middelen en het uitwisselen van competenties en expertise. Door deze samenwerkingen kunnen ze doelstellingen bereiken die alléén niet haalbaar zijn. (Huis van het Kind, z.d.)

5.2.4 *Preventieve gezinsondersteuning*

5.2.4.1 Inleiding

In Vlaanderen kunnen gezinnen terugvallen op een breed ondersteunend gezinsbeleid. We denken hierbij aan onderwijs, tewerkstelling, welzijn, inburgering, gezondheid, armoedebestrijding, vrije tijd ... Die domeinen behoren tot de verantwoordelijkheid van verscheidene bestuursniveaus. Al deze niveaus dienen gemeenschappelijke belangen. Eén hiervan is heel belangrijk, namelijk het bevorderen van het welbevinden van gezinnen met kinderen, zodat deze kinderen maximale ontwikkelingskansen krijgen.

Dit vindt deels ook zijn oorsprong in het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind. Dat verdrag werd op 20 november 1989 goedgekeurd door de Verenigde Naties. In 1991 werd dit Verdrag door België geratificeerd. Het Verdrag regelt niet enkel de beschermingsrechten (bv. recht op bescherming tegen fysiek en psychische mishandeling), maar ook de rechten die aan kinderen specifieke goederen en voorzieningen garanderen (bv. recht op voeding en gezondheid en onderwijs), maar ook rechten die kinderen de participatie aan het maatschappelijk leven verzekeren (bv. recht op vrije meningsuiting en inspraak). De Verenigde Naties hebben alle kinderrechten gebundeld, dit om aan te geven dat ze allemaal even belangrijk zijn en dat er dwarsverbanden zijn. (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

Omdat heel wat bestuursniveaus en organisaties werkzaam zijn rond het welzijn van kinderen en preventieve gezinsondersteuning vond de regelgever het wenselijk om dit onderwerp in een decreet vast te zetten. Het ruime kader wordt hierin vastgelegd, evenals de criteria voor de lokale verankering van het Huis van het Kind.

5.2.4.2 Definitie preventieve gezinsondersteuning

Op de website van Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning (www.expoo.be) staat: in de conceptnota, voorafgaand aan het definitieve decreet, wordt preventieve gezinsondersteuning als volgt omschreven: het domein dat zich richt op de preventieve ondersteuning van gezinnen met kinderen op het vlak van opvoeding, gezondheid en psychosociale ondersteuning. Dit is te onderscheiden van de hulpverlening door de

laagdrempeligheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid en lagere intensiteit. Op het vlak van gezondheid onderscheidt het zich van de curatie.

5.2.4.3 Doelstellingen van preventieve gezinsondersteuning

De algemene doelstelling van preventieve gezinsondersteuning bestaat er in om voor (aanstaande) gezinnen en kinderen maximale gezondheids- en welzijnswinsten te realiseren, en dit voor alle gezinsleden.

Dit zal gerealiseerd worden door:

- Aanstaande ouders en jonge ouders gepast te ondersteunen en aan te sporen om hun verantwoordelijkheid te nemen op het vlak van gezondheid, de ontwikkeling en opvoeding van hun opgroeiend(e) kind(eren). Bijvoorbeeld door de regelmatige afspraken bij het consultatiebureau van Kind en Gezin, het verhogen van de kleuterparticipatie in het onderwijs door ouders gericht en tijdig te informeren over de inschrijfmogelijkheden in de kleuterscholen.
- De sociale, informele netwerken rondom gezinnen te bevorderen en te ondersteunen. De opstart van de vrouwengroep Elnoor in Gansbeek kan gezien worden als een voorbeeld hiervan. Deze vrouwengroep heb ik betrokken in mijn praktijkstudie.
- Risico's, problemen inzake gezondheid, ontwikkeling, opvoeding en onderwijs bij kinderen vroegtijdig op te sporen, op te volgen en/of door te verwijzen. Hier kunnen we als voorbeeld wijzen naar de inbreng van de medewerkers van de CLB's.
- Infecties bij kinderen te voorkomen, onder meer door toediening van vaccinaties. Bijvoorbeeld door de raadplegingen bij de consultatiebureaus van Kind en Gezin.
- Te werken aan de versterking van kwetsbare gezinnen, met het oog op het terugdringen van armoede in gezinnen. Bijvoorbeeld: de uitvoering van de acties die ingeschreven zijn in het beleidsplan kinderarmoede, en dit binnen alle levensdomeinen.

De preventieve gezinsondersteuning richt zich tot een ruime leeftijdsgroep en focust zich niet enkel op 'het gezin'. Ook de andere leefsituaties waarin kinderen en jongeren opgroeien hebben een belangrijke functie. Bijvoorbeeld: de kinderopvang, scholen, jeugdwerk ...

(Huis van het Kind, 2012) (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.)

5.2.4.4 Belang van preventieve gezinsondersteuning

Als we in het kader van preventieve gezinsondersteuning kijken naar het dienst- en hulpverleningslandschap voor ouders met kinderen dan zien we een grote variëteit in

aanbieders van die hulp. We denken hierbij aan Kind en Gezin, een CKG of een opvoedingswinkel. Die vinden we, zoals hierboven vermeld, op verschillende bestuurlijke niveaus en in verschillende maatschappelijke sectoren. Al deze aanbieders hebben hun eigen expertise en hun eigen werkingsgebied. Voor professionelen is het vaak moeilijk om te vatten waar elke organisatie voor staat, wat het aanbod is, waar ze te vinden zijn en hoe en wanneer ze toegankelijk zijn.

Voor de ouders zelf is het nog veel moeilijker om de organisaties en diensten te contacteren. Dat dit voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie nog veel moeilijker is, wordt in het volgende punt beschreven. Zij zijn immers al op een negatieve manier in contact gekomen met een dienst of organisatie. Zij zien door het bos de bomen niet, weten niet waar naartoe en het resultaat is dat zij hun rechten en mogelijkheden niet ten volle benutten. Kinderen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen delen dan mee in de klappen: ook hun rechten en kansen worden door de positie en de inspanning van de ouders niet ten volle benut.

Het is dus wenselijk dat het landschap inzake preventieve gezinsondersteuning meer structuur krijgt, zodat alle actoren ook in de praktijk de krachten bundelen. De verkokering en versnippering van het aanbod, de omschrijving van de huidige opdrachten en de wijze waarop ze uitgevoerd worden, de hiaten in het aanbod en de manier waarop er met individuele maatschappelijke noden wordt omgaan, zorgt ervoor dat er een veelheid aan kansen verloren gaat. Het is dus belangrijk dat de verschillende diensten en actoren aansluiting vinden op en bij elkaars aanbod. Op die manier ontstaat er een breed ondersteunend gezinsbeleid.

Dit wordt gerealiseerd door de uitvoering van drie speerpunten waarbij :

- Het concept 'Huis van het Kind', georganiseerd als een netwerk en/of fysieke locatie, een plaats wordt waar de sectoren, die in het werkveld actief zijn, aansluiting vinden op elkaar. Zo wordt het aanbod gecoördineerd, complementair, niet overlappend en op een doelmatige wijze gerealiseerd.
- Er aan de ouders en de opvoedingsverantwoordelijken ondersteuning geboden wordt wanneer het gaat over welzijn en gezondheid in de eerste levensjaren.
- De rol en de verantwoordelijkheid van de betrokken actoren benoemd, erkend en gewaardeerd worden.

(Huis van het Kind, 2012)

De preventieve gezinsondersteuning streeft een universele dienstverlening na. Dit wordt gerealiseerd door een basisaanbod van dienstverlening te voorzien en aan te bieden aan elk kind en elk gezin. Daarnaast wordt er een aanvullend luik - aangepast aan de noden

van specifieke gezinnen - gerealiseerd, met hierbij bijzondere aandacht voor de maatschappelijk kwetsbaren. Het aanbod moet laagdrempelig en kwaliteitsvol zijn.

Dit is een hele opdracht, maar de Vlaamse regering wil door het decreet op de preventieve gezinsondersteuning zorgen voor meer structuur en een stevige verankering van de preventieve gezinsondersteuning in het sociaal landschap. Op die manier wordt de dienst- en hulpverlening binnen de preventieve gezinsondersteuning effectiever en efficiënter georganiseerd, waardoor de ouders een beter zicht krijgen op het aanbod en waardoor de rol van de actoren geherwaardeerd wordt.

(Huis van het Kind, 2012)

5.2.5 Maatschappelijke kwetsbaarheid

Ik heb hierboven vermeld dat we een bijzondere aandacht moeten hebben voor maatschappelijk kwetsbaren. Om hier een duidelijker beeld over te krijgen, leg ik in dit punt uit wat dit precies inhoudt.

Onze maatschappij is meer en meer gericht op (individueel) presteren. Als individu is het niet altijd gemakkelijk om te voldoen aan de (hoge) gestelde verwachtingspatronen. Sommigen hebben hiervoor extra kansen nodig, maar krijgen die heel vaak niet. Deze groep kunnen we benoemen als personen die zich in een maatschappelijk kwetsbare positie bevinden. De reden van de maatschappelijke kwetsbaarheid ligt vaak in de structurele positie van de bevolkingsgroep, namelijk het behoren tot de lagere sociale klasse. Kenmerkend hierbij is dat de belangen van die klasse niet worden verdedigd, dat er minder aan hun specifieke noden wordt tegemoet gekomen. (Vettenburg, 1989)

In de praktijk bestaat de maatschappelijke kwetsbaarheid uit interactie tussen de persoon en de organisatie en is een cumulatief proces. Een persoon is kwetsbaar voor een bepaalde instelling en hij of zij wordt dit steeds meer. Na zo'n kwetsing wordt die persoon bij nieuwe contacten steeds kwetsbaarder. Dit maakt dat ze, ondanks hun noden, niet snel de stap zetten naar professionele hulpverlening. Ze ervaren drempels in de stap naar dienst- en hulpverlening. De oorzaak hiervan ligt zowel bij de organisatie, henzelf als in de relatie tussen de hulpverlener en de hulpvrager. Dit is ook zo voor de kinderen en jongeren in die maatschappelijk kwetsbare gezinnen in onze maatschappij. Zij ervaren hun situatie vaak als norm, zijn onvoldoende mondig en krijgen niet wat ze verdienen. (Vettenburg, 1989)

Het is dus duidelijk dat een groot aantal gezinnen extra ondersteuning nodig hebben, vooral dan op het vlak van preventie.

De noodzaak van het decreet op de preventieve gezinsondersteuning is dus duidelijk. Dit blijkt uit dit deel, maar ook uit de informatie die opgenomen is onder 5.2.2.

5.2.6 *Methodiek 'Ouders in Huis'*

Preventieve gezinsondersteuning is er voor en met (toekomstige) ouders. Ouderparticipatie is belangrijk voor de werking in het Huis van het Kind. Om dit waar te maken heeft de provinciale dienst opvoedingsondersteuning de methodiek 'Ouders in Huis' ontwikkeld. Op die manier wordt de mening van ouders op een ludieke en laagdrempelige manier bevroegd. Van deze methodiek maakte ik ook gebruik in mijn praktijkgedeelte.

De methodiek 'Ouders in Huis' is speciaal ontwikkeld in het kader van het Leaderproject Huis van het Kind. Het Steunpunt Opvoedingsondersteuning en haar partners hebben deze methodiek en de bijbehorende methodiekendoos ontwikkeld. Dit kadert in de informatie die ik beschreven heb onder 5.2.3.

Vermits deze methodiek speciaal ontwikkeld is binnen het Leaderproject, was de keuze om voor deze methode te kiezen gemakkelijk. Aan de hand van deze methodiek kom je op een relatief korte tijd veel te weten van een (kleine) groep mensen. Als ik alleen zou werken met enquêtes, was de kans groot dat ik ten eerste maar weinig reacties zou verkrijgen en ten tweede zou ik maar een algemeen beeld krijgen in plaats van het iets diepgaandere dat 'Ouders in Huis' uitlokt. Hier bovenop ga ik wel nog enkele diepte-interviews afnemen om toch nog een breder beeld te verkrijgen.

Voor de ontwikkeling van deze methodiek hebben de initiatiefnemers eerst en vooral gepeild naar de verwachtingen die de ouders hebben bij een Huis van het Kind. Dit hebben ze op verschillende momenten, op verschillende plaatsen en op verschillende manieren gedaan. Ouders die al in een bestaande groep samenkomen, bijvoorbeeld een oudercomité of de gezinsbond, hebben ze bevroegd aan de hand van vragenlijsten en/of via een gesprek. Bij kwetsbare ouders maakten ze gebruik van een informele babbelen en een speelse werkvorm. Dit gebeurde bij de ouders die in de buurt samenkomen in bijvoorbeeld een buurthuis. Bij kwetsbare ouders, die niet deelnemen aan ontmoetingsmomenten, bracht een vertrouwenspersoon een huisbezoek en dan werd er een gesprek gevoerd aan de hand van een vragenlijst. Daarnaast werden ook willekeurige ouders aangesproken op evenementen zoals een kermis of een gezinsdag. Hier werd eveneens gebruik gemaakt van een speelse werkvorm, gevolgd door een gesprekje. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

Uit het resultaat van deze bevroegingen konden ze besluiten dat de ouders nog helemaal niet bekend en vertrouwd waren met het concept 'Huis van het Kind', maar dat ze wel bereid zijn om mee te denken over het Huis van het Kind en de invulling ervan. Ook zijn ouders onvoldoende op de hoogte van het bestaande aanbod. Ze vragen dan ook naar concrete voorbeelden van het mogelijke aanbod van Huis van het Kind.

Een tweede besluit is dat ouders hun mening gemakkelijker kunnen geven aan de hand van concrete vragen. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

De insteek van deze methodiek is het betrekken van de ouders vanaf de eerste stappen in de realisatie van het Huis van het Kind. Ouderparticipatie is erg belangrijk. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

De methodiek integreert vijf theoretische kaders die dan ook als leidraad werden gebruikt. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

5.2.6.1 Decreet preventieve gezinsondersteuning

Als eerste is er het 'decreet preventieve gezinsondersteuning'. Het uitgangspunt hiervan is dat de wetgever wil dat er maximale gezondheids- en welzijnswinsten gerealiseerd worden voor ieder kind. Een meer uitgebreide uitleg van het decreet is terug te vinden in voorgaande punten. In een Huis van het Kind worden de krachten van verschillende diensten, die werken rond preventieve gezinsondersteuning, gebundeld. Het minimale aanbod hier gaat over opvoedingsondersteuning, preventieve gezondheidszorg en acties die sociale cohesie en ontmoeting bevorderen. In een Huis van het Kind wordt een dienstverlening aangeboden die veel ruimer en universeler is voor alle gezinnen. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Het decreet werd dan ook als aanknopingspunt gebruikt voor de begeleiding van de oudersessies 'Ouders in Huis'. In de gesprekskaarten van de thematische methodiek zijn de thema's ontmoeting, opvoedingsondersteuning en preventieve gezondheidszorg verder uitgewerkt. Naast deze drie thema's hebben ze er ook voor gekozen om gesprekskaarten te maken rond het aanbod vrije tijd, kinderopvang en participatie. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

5.2.6.2 Maak het mee! Opvoeden is samenspel

Als tweede theoretisch kader maken ze gebruik van 'Maak het mee!'. Het uitgangspunt is hier dat ouders er niet alleen voor staan wanneer het over de opvoeding van hun kinderen gaat. De ouders hebben de eerste en grootste verantwoordelijkheid, maar ook professionals, de overheid en andere burgers dragen hun steentje bij. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Voor de methodiek betekent dit concreet dat de ouders uitgenodigd worden om 'het mee te maken'. In hoeverre willen de ouders meewerken aan de uitbouw van een Huis van het Kind? Er wordt ook gepeild naar de verwachtingen van de ouders in verband met de hulp- en dienstverlening in hun regio of gemeente. Hiernaast is er bij de thematische methodiek

ook het thema 'ontmoeten' opgenomen. Binnen dit thema tasten ze de noden van de ouders af op het gebied van het verbreden van hun netwerk. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

5.2.6.3 Participatie

Als derde is er participatie. De basis hiervan is dat de ideeën, expertise en kennis van de burgers oprecht worden meegenomen in het realisatieproces. De kans om een toegankelijk Huis van het Kind te verwezenlijken wordt groter met behulp van ouderparticipatie. Zij kunnen immers aangeven waar ze nood aan hebben. Op deze manier kan een Huis van het Kind op maat van de ouders en gezinnen gemaakt worden. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Er zijn verschillende vormen van participatie. Het Steunpunt Opvoedingsondersteuning heeft ervoor gekozen om niet te werken met de 'participatieladder', maar met een aangepast model waarin de verschillende vormen evenwaardig zijn. Ze hebben het over vijf verschillende participatievormen: informeren, consulteren, adviseren, samenwerken en zelfbeheer. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

De methodiek bevindt zich op de kruising van adviseren en consulteren. Bij consulteren bepaalt het Huis van het Kind het gespreksthema, maar zitten de ouders wel in een gelijkwaardige gesprekspositie. De inbreng van de ouders wordt zeker meegenomen, maar of er ook concreet een gevolg aan wordt gegeven, hangt af van de inhoud van het samenwerkingsverband. Dit samenwerkingsverband heeft ook de keuze om al dan niet te voorzien in feedback aan de ouders. Bij adviseren daarentegen, is deze terugkoppeling wel gebonden aan bepaalde afspraken. Van deze afspraken afwijken kan, maar enkel met goede motieven. De ouders worden op de hoogte gehouden van het verdere verloop. Binnen deze methodiek wordt er input van de ouders verzameld, maar wordt er ook een verbintenis aangegaan met de oudergroep om hen op de hoogte te houden van de opvolging van de sessie. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

5.2.6.4 Waarderende benadering

Als vierde kader maken ze gebruik van de waarderende benadering. Hierbij is het uitgangspunt dat als er te veel op het negatieve gefocust wordt, dit alleen maar groter wordt en de motivatie om er iets aan te veranderen enkel wordt verkleind. Door te praten over de verlangens en meer te concentreren op het positieve, krijgen mensen terug hoop en energie om ervoor te gaan. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Binnen de methodiek wordt dan ook de nadruk gelegd op positieve ervaringen en gedachten die ouders inbrengen. Samen met de ouders zoek je dan naar succesfactoren. Dit wil niet zeggen dat de ouders geen tekorten mogen aangeven, integendeel zelfs, maar in plaats van in te gaan op alles wat minder goed gaat, wordt er samen met de ouders op zoek gegaan naar mogelijke oplossingen. Hoe zouden de ouders het wél graag zien? (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

5.2.6.5 Toegankelijk basisaanbod

Als laatste is er het toegankelijk basisaanbod. Het basisidee hierbij wordt gevormd door de vijf kwaliteitscriteria van Bouverne-De Bie: begrijpbaarheid, betaalbaarheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid. De ervaring van de gebruikers is hier dus heel belangrijk. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Deze “B’s” worden als kapstok gebruikt binnen de sessies ‘Ouders in Huis’. Vaak worden er in de praktijk nog twee anderen aan toegevoegd. Namelijk: bekendheid en betrouwbaarheid. In de sessies wordt het (toekomstig) aanbod van een Huis van het Kind getoetst aan deze zeven criteria.

- Begrijpbaarheid: is de communicatie duidelijk? Is er voldoende uitleg bij de interventies? Weten ze op welke manier ze gebruik kunnen maken van het hulpverleningsaanbod? ...
- Betaalbaarheid: betaalbaarheid in de letterlijke en figuurlijke zin van het woord. Hiermee bedoelen ze of het aanbod betaalbaar is voor de ouders, maar ook wat bijvoorbeeld de symbolische kost is voor de ouders als ze een stuk privacy moeten laten vallen?
- Bruikbaarheid: sluit het aanbod genoeg aan bij de concrete noden en vragen van de ouders? Hoe ervaren ouders de ondersteuning?
- Bereikbaarheid: op welke manier kunnen ouders gebruik maken van het aanbod? Is er voldoende informatie beschikbaar? Het fysieke aspect: mobiliteit en afstand. Wat zijn de openingsuren? Is er de mogelijkheid om op afspraak langs te gaan?
- Beschikbaarheid: is het aanbod groot genoeg? Komt het aanbod tegemoet aan de verwachtingen en noden van de verschillende doelgroepen? Maar ook: voelen de ouders zich welkom? Is er voldoende ruimte voor vragen die niet binnen het aanbod passen?
- Bekendheid: kennen de ouders het aanbod en wat is er nodig om het aanbod bij iedereen bekend te maken?
- Betrouwbaarheid: is er vertrouwen bij de ouders in de dienst en hun aanbod? Is er beroepsgeheim of discretieplicht? Werkt de dienst transparant?

(Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, 2015)

Door middel van de juiste vragen van de begeleider kunnen ouders hun visie hierop duidelijk maken.

Alle basisvragen van de gesprekskaarten zijn terug te vinden in bijlage II. Het is dan aan de begeleider om hierbij de juiste bijvragen te stellen, om zo tot een correct beeld te komen van de verwachtingen en ideeën van de ouders.

5.2.6.6 Hoe werkt de thematische methodiek?

Met deze methodiek willen ze input van de ouders verzamelen en informatie en ervaringen uitwisselen. Dit gebeurt aan de hand van een ongeveer twee uur durende groepssessie. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

In de methodiek wordt er gebruik gemaakt van: een doek met het logo van het Huis van het Kind, zie bijlage I, een kleurendobbelsteen, 92 thematische gesprekskaarten, 26 belletjeskaarten, een tafelbel, een aantal bonuspunten per deelnemer. Hierbij zijn er ook nog vijftig blanco gesprekskaarten zodat iedere organisatie of ieder Huis van het Kind dit op maat kan aanpassen. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

Als begeleider is het belangrijk uit te maken welke thema's er zeker aan bod moeten komen, want er zijn maar vijf bloemblaadjes in het logo en er zijn zes thema's. Er is wel de mogelijkheid om midden in de sessie een thema te wisselen zodat dit ook nog aan bod kan komen. In de handleiding wordt als tip meegegeven om het thema participatie apart te bespreken met de ouders die nog niet vertrouwd zijn met het concept Huis van het Kind. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

Eerst geeft de begeleider een korte inleiding waarin het doel van de methodiek wordt duidelijk gemaakt. De begeleider stelt zichzelf en de verslaggever kort voor. Er wordt ook besproken hoe de sessie ongeveer gaat verlopen en wanneer er een pauze wordt ingepland. In deze inleiding kunnen ook al de afspraken rond het verslag en de opvolging worden gemaakt, maar dit kan achteraf, in de afsluiting ook nog. Voor de ouders is het ook belangrijk om te weten dat er geen namen genoteerd worden en dus alle informatie anoniem blijft. Indien ouders graag hebben dat een bepaalde mening niet mee wordt opgenomen in het verslag mogen ze dit ook aangeven. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

De sessie verloopt als volgt: iedere deelnemer mag om beurt met de dobbelsteen gooien en neemt dan een kaartje dat overeenstemt met de kleur van de dobbelsteen. Indien mogelijk leest de ouder het kaartje voor, zo niet leest de begeleider het voor. Degene die aan de beurt is mag als eerste reageren. De begeleider stelt hierop bijvragen. Hierna krijgen

de andere ouders ook de kans om te reageren. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

Als de dobbelsteen op het symbool met de bel terecht komt, dan leest de begeleider een belletjeskaart voor. De ouder die als eerste op de tafelbel duwt, mag ook als eerste reageren. Om de methodiek een leuke extra te geven, krijgen de ouders ieder drie bonuspunten die ze mogen uitdelen als ze vinden dat een andere ouder een goed, origineel, interessant ... antwoord heeft gegeven. Dit bonussysteem is niet nodig voor de goede afloop van de methodiek, maar kan wel zorgen voor een leuke sfeer en een goede dynamiek. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

Achteraf is het belangrijk de afspraken over het verslag en eventuele opvolging te herhalen. Deze afspraken worden ook genoteerd en mee opgenomen in het verslag. (Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg, z.d.)

5.3 Deel 3: Praktijk

5.3.1 *Gebruikte methoden en verantwoording*

Het Huis van het Kind en voornamelijk de keuze voor de lokale invulling ervan is een groeiproces. Hierbij houden ze rekening met de inbreng van meerdere opvoedingsverantwoordelijken, personen en diensten uit het werkveld om op deze manier een degelijk gefundeerd en structureel onderbouwd Huis van het Kind op te starten. Vermits ze nog zoekende zijn naar een goede opbouw voor het Huis van het Kind, heeft mijn stageplaats mij gevraagd om op verschillende manieren op zoek te gaan naar informatie. Samen zijn wij tot de volgende afspraken gekomen: een interview met een medewerkster van een reeds in werking zijnde Huis van het Kind, groepscontactmomenten en individuele contacten met ouders. De informatie die ik uit deze methodieken haal, koppel ik terug naar mijn stageplaats en naar de actoren die betrokken zijn bij het Huis van het Kind.

Als good practice hebben we gekozen voor het Huis van het Kind Leuven. In Leuven is het Huis van het Kind al een tijdje operationeel en een interview met een medewerker daar kan ons informatie geven over succesfactoren en valkuilen die we tegen kunnen komen in het groeiproces van het Huis van het Kind. Ook informatie over efficiënte communicatiekanalen, toeleidingsmogelijkheden ... is belangrijk.

Anderzijds hebben we als good practice gekozen voor de methodiek 'Ouders in Huis'. Deze zorgt ervoor dat de ouders elkaar kunnen helpen om dingen te begrijpen. Aan de hand van deze methodiek kunnen we toetsen waar de ouders belang aan hechten en wat de lokale noden zijn. Dit versterkt van bij het begin de sociale cohesie onderling, maar ook die met het Sociaal Huis, de partners in het werkveld ...

Vermits iedere opvoedingssituatie uniek is door de samenstelling van het gezin, zorgt dit voor andere wensen en noden. Om deze reden willen we diepgaandere gesprekken voeren. Dit geeft ons eveneens de kans tot een persoonlijker benadering.

5.3.2 *Interview met Hilde de Vadder (Huis van het Kind Leuven)*

Om meer zicht te krijgen op hoe de werking van het Huis van het Kind best georganiseerd wordt, bracht ik een bezoek aan het Huis van het Kind van Leuven. Door het voeren van een gesprek met de verantwoordelijke daar wilde ik mij informeren over de kansen en bedreigingen die zich bij de organisatie van het Huis van het Kind kunnen voordoen. In samenspraak met mijn mentor mocht ik samen met een collega een dag uittrekken om naar Leuven te gaan. Met dit in mijn achterhoofd had ik, als leidraad voor mijn gesprek, enkele vragen opgesteld. Deze vragen heb ik eerst laten nalezen door mijn mentor en vervolgens

voorgelegd aan enkele partners van Huis van het Kind Zuid-Limburg. Op deze manier streefde ik naar volledigheid en juistheid van de bevroegde items. Deze vragen zijn terug te vinden in bijlage III.

Ik heb toen ook meteen gemaïld naar het Huis van het Kind Leuven met de vraag of er de mogelijkheid was dat ik, samen met een collega, een afspraak kon vastleggen voor een bezoek en een gesprek. In de bijlage heb ik toen ook de opgestelde vragen toegevoegd, zodat ze zich een beeld konden vormen van mijn verwachtingen. Ik kreeg onmiddellijk een positieve reactie. Op donderdag 2 april 2015 konden we terecht bij Hilde de Vadder, medewerkster in het Huis van het Kind Leuven.

Mevrouw de Vadder was enthousiast over ons bezoek en vroeg of het wenselijk was dat ze spontaan zou vertellen over de werking en of dat we liever met vraag en antwoord wilden werken. We hebben toen beslist dat ze haar verhaal mocht doen en dat we achteraf de vragen zouden overlopen die doorheen haar verhaal niet aan bod waren gekomen.

Het verhaal van mevrouw de Vadder start bij de voorgeschiedenis van het Huis van het Kind Leuven. Het huidige samenwerkingsverband vindt zijn oorsprong in 2001. Toen werden een 30-tal professionele organisaties verenigd in het Platform Opvoedingsondersteuning. Twee jaar nadien hebben ze een stuurgroep opgericht om in Leuven ook een opvoedingswinkel te starten. Deze opende zijn deuren in 2009. In 2010 werd dan het effectieve Huis van het Kind gevormd. De vzw die de consultaties van Kind en Gezin in het ziekenhuis organiseerde, wilde de verantwoordelijkheid voor deze consultaties graag overdragen aan de stad. Deze vzw is dan omgevormd tot de netwerk-vzw 'Huis van het Kind Leuven'. Dit netwerk omvat dus de consultaties van Kind en Gezin en de opvoedingswinkel, samen met de partners van het platform opvoedingsondersteuning. Naast de wijzigingen aan de vzw werd, losstaand hiervan, in 2009 gestart met het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning (LOOO). Sinds 2014 hebben ze voor het Huis van het Kind een fysieke locatie in de Savoyestraat, centraal in de stad. Het aanbod van het Huis van het Kind Leuven is op deze manier door de jaren heen gevormd en gegroeid. Ook nu nog zit het Huis van het Kind in een groeiproces. Binnen het netwerk is er samenwerking met en tussen een zestigtal organisaties. In de raad van bestuur van de vzw zijn er hier vijf van vertegenwoordigd. Dit zijn de stad Leuven, MFC Combo, Domo vzw, CAW regio Leuven en Buurtwerk 't Lampeke vzw. Daarnaast zijn er ook nog een twintigtal organisaties lid van de Algemene Vergadering. Scheidingsschool vzw, Amber vzw, Wigwam vzw, Gezinsbond, Kind en Preventie vzw, Bakermat vzw, INLOOPteam de Mobil vzw, UZLeuven, CLB GO! Leuven, de Trommel vzw, CKG De schommel, VCLB Leuven, Domo vzw, Sporen vzw, SpeelOdroom vzw, OCMW Leuven, Leren Ondernemen vzw, Centrum voor Kinderopvang Leuven, RISO Vlaams-Brabant,

Kraamzorg Landelijke Thuiszorg maken hier deel van uit, samen met Kind en Gezin en het provinciebestuur van Vlaams-Brabant. Deze twee laatsten zijn vertegenwoordigd door waarnemers, zonder stemrecht. Hiernaast zijn er nog werkgroepen en een stuurgroep die overkoepelend werkt. De stuurgroep fungeert als een brug tussen de werkgroepen en de raad van bestuur.

Mevrouw de Vadder beschrijft de samenwerking aan de hand van de boom (zie bijlage I), die behoort bij het Huis van het Kind. Ieder blaadje is een organisatie met haar eigen werking en deskundigheid die door de takken in verbinding staat en samenwerkt met andere organisaties. De stam is de gemeenschappelijke missie waar alle organisaties naartoe streven en de wortels zorgen ervoor dat de samenwerking een goede basis en voldoende draagkracht heeft. Die basis wordt in Leuven gevormd en gecoördineerd door de verantwoordelijke, Muriëlle Mattelaer. Het fysieke Huis van het Kind is als een nest in de boom. Deze boom is constant in ontwikkeling, er komen takken en blaadjes bij, maar soms sterven er ook blaadjes en takken af.

Mevrouw Mattelaer is de contactpersoon voor alle betrokken organisaties en zij zorgt ervoor dat alles in goede banen verloopt. Ook de netwerkmomenten en partnerlunches worden door haar georganiseerd. Het netwerk gezinsondersteuning komt twee keer per jaar samen in grote groep. Zij krijgen input van de werkgroepen en de stuurgroep. Op de agenda staan dan items als de analyse van noden, de opstart van nieuwe projecten ... Tijdens één van de netwerkdagen draait het rond de inhoudelijke discussie betreffende de noden van gezinnen en dit op basis van cijfermateriaal en het bereiken van gezinnen door de verschillende werkingen. Tijdens deze samenkomst is er ook ruimte voor informele netwerking. De andere netwerkdag staat in het teken van de inhoudelijke discussie over de stand van zaken van de werkgroepen en het bespreken van het jaarverslag en de jaarplanning van de vzw Huis van het Kind. Ook hier is er ruimte voor informele netwerking. De stuurgroep Huis van het Kind komt vier keer per jaar samen en heeft daarnaast jaarlijks nog twee overlegmomenten met de raad van bestuur. Per jaar organiseren ze een 4 à 6 netwerklunches. Dan wordt er specifiek een project of organisatie voorgesteld, waarbij er achteraf ook ruimte is voor informele netwerking. Enkele voorbeelden van bespreekbare items zijn: kraamzorg, project Parelcoaching, INLOOPteam ... Deze verschillende netwerkmomenten zorgen ervoor dat de partners elkaars organisatie en werking beter leren kennen, ook de vele formele overlegmomenten dragen hieraan bij. Bij de kick-off, de officiële start, van het Huis van het Kind Leuven hebben alle participerende partners een bordje met het logo van het Huis van het Kind gekregen. Dit zorgt ervoor dat alle partners herkenbaar zijn voor elkaar en voor de gezinnen.

In 2014 zijn er al heel wat ouders en gezinnen die de stap naar het Huis van het Kind gezet hebben. Zo zijn er ongeveer 1300 personen aan het onthaal gepasseerd en hebben ze met 204 personen adviesgesprekken gevoerd. Een van de kanalen waarlangs gezinnen toegeleid worden, is via de consultatiemomenten bij Kind en Gezin. Het consultatiebureau heeft zijn plaats in het Huis van het Kind, hetgeen voor een makkelijke doorverwijzing zorgt. Ook hebben ze reclame gemaakt via het gemeentelijke infoblad, hun website, de Facebookpagina en via de opvoedingskalender op groeimee.be.

De specifieke doelgroep van maatschappelijk kwetsbare gezinnen bereiken ze onder meer ook via het consultatiebureau. Ook DOMO leidt gezinnen toe. De vrijwilliger van deze werking zorgt ervoor dat mensen de stap naar de hulpverlening durven zetten. Ze werken gedurende één jaar aan de opbouw van een vertrouwensband en de vrijwilliger biedt ondersteuning bij het opvoedingsproces. Verder werken ze ook samen met de stedelijke dienst diversiteit om de doelgroep te bereiken. Mevrouw de Vadder wist ons ook te vertellen dat er in de Raad van bestuur ook iemand zit die lid is van een organisatie die werkt rond (kans)armoede en in de algemene vergadering zetelt een lid van een organisatie voor en door mensen in armoede. De medewerkers van het Huis van het Kind Leuven werken ook nauw samen met buurtwerkingen. Dit zorgt ervoor dat de mensen zich een goed beeld kunnen vormen van wie of wat ze mogen verwachten als ze de stap naar het Huis van het Kind willen zetten en voor welke items ze terecht kunnen in het Huis van het Kind.

Vermits ouderparticipatie hoog in het vaandel gedragen wordt in de visie van Huizen van het Kind, had mevrouw de Vadder voor ons enkele tips en suggesties in verband met de communicatie naar (maatschappelijk kwetsbare) ouders. Als eerste moet de publieke beeldvorming over opvoedingsvragen gewijzigd worden. Nu zien mensen een vraag vaak nog als een probleem, wat ervoor zorgt dat het in de taboesfeer blijft hangen. Ouders zien het soms als een persoonlijk falen als ze niet goed weten hoe ze met hun kind moeten omgaan, terwijl het vaak veroorzaakt wordt verschillende factoren. Iedere ouder zit wel eens met dezelfde soort vragen. Als tweede is het belangrijk om 'het gezicht van' te zijn. Dit kan bereikt worden door structureel met buurtwerkingen samen te werken, door infoavonden te organiseren en te begeleiden ... Dit zorgt ervoor dat de ouders en gezinnen vertrouwen krijgen in de personen die ze zien. Het geeft hen een veilig gevoel als ze kunnen terugvallen op een herkenbaar gezicht. De ouders hun mening laten geven over de organisatie en inhoud van infoavonden en over begeleiding die ze krijgen, kan helpen bij het afstemmen van de hulp op maat. Doorheen deze tips is een open en respectvolle houding ten aanzien van alle ouders een voorwaarde om tot een goed resultaat te komen.

Als algemene tip gaf mevrouw de Vadder aan dat het belangrijk is om een goede coördinator te hebben. Dit is iemand waarbij iedereen terecht kan en die er ook voor zorgt

dat alle facetten van het Huis van het Kind goed geregeld worden, zowel naar de ouders toe als naar de actoren. Bij Huis van het Kind Leuven is dit Muriëlle Mattelaer. Door één iemand te hebben die alles coördineert, worden er misverstanden vermeden en weten alle partners ook bij wie ze terecht kunnen met vragen, suggesties, klachten ...

Na ons gesprek hebben we nog een rondleiding gekregen in het huis. Overal werd er gebruik gemaakt van de bloem, blaadjes en de boom van de huisstijl van het Huis van het Kind. Dit steeds terugkeren van het logo zorgt voor een grotere herkenbaarheid zowel bij de professionelen als bij de burgers.

Hetgene waar ze in Leuven zelf het meest fier op zijn is de opvoedingsbibliotheek. Hier staan allerlei boeken en spellen die te maken hebben met de verschillende facetten van opvoeden. Ze staan mooi gerangschikt per thema. Enkele voorbeelden van thema's waren: ADHD, echtscheiding, KOPP ... Deze bibliotheek is toegankelijk voor alle gezinnen, ouders, opvoeders, professionelen ... Het materiaal kan voor een beperkte tijd uitgeleend worden. Ze werken hier met een systeem waarbij de identiteitskaart de klantenkaart is. Iedereen, ook personen die geen inwoner van Leuven zijn, mag hier iets komen uitlenen.

5.3.2.1 Conclusie

Als conclusie kunnen we stellen dat de opstart van een Huis van het Kind een heel groeiproces is. Een aanbeveling die ik aan de hand van dit interview zou doen, is ervoor zorgen dat er één coördinator is die alles goed begeleidt, alles onder controle houdt en dé contactpersoon is voor alle partners. Een andere aanbeveling die ik hier ook bij zou doen is om dicht bij te mensen te staan en te werken. Zo kunnen de ouders zich een beeld vormen over de mensen achter het Huis van het Kind. Dit kan door mee te werken in de buurtwerking, infoavonden te organiseren, mee op huisbezoek te gaan ...

5.3.3 *Ouders in Huis*

19 maart 2015: Vrouwengroep 'Elnoor' – Gansbeek

Een tweede good practice is de methodiek 'Ouders in Huis', zoals beschreven onder 5.2.6. Ik heb dit samen met de medewerkers van de provinciale dienst opvoedingsondersteuning toegepast tijdens een samenkomst van de vrouwengroep in de sociale woonwijk Gansbeek.

De Vrouwengroep Elnoor is ontstaan op initiatief van de stad en vindt zijn basis in een goede wisselwerking met de verantwoordelijke van het buurthuis in de sociale woonwijk Gansbeek. Samen met een medewerkster van Open School werd er een begeleidingstraject van tien weken opgesteld. Nu functioneert de groep zelfstandig. Wel

zijn er geregeld contactmomenten met de medewerkers van de Dienst Welzijn, zodat de groep kan terugvallen op een structurele verankering binnen het lokaal bestuur.

De vrouwengroep Elnoor in Bilzen bestaat vooral uit vrouwen van Marokkaanse origine, maar is voor iedereen toegankelijk en alle vrouwen zijn welkom. Zij komen iedere donderdag samen in het buurthuis van Gansbeek. Er was heel wat interesse om mee te werken om aan de hand van de methodiek Ouders in Huis, hun visie op het Huis van het Kind te geven. Samen met Lindsay Vanrijt en Katrijn Kelchtermans, medewerkers van de provincie Limburg en een collega stagiaire, Danielle, gingen we met een goede dosis motivatie naar onze afspraak. Een groep van twintig vrouwen nam deel aan onze activiteit. Omwille van het groot aantal deelnemers hebben we ervoor gekozen om de groep in twee te splitsen. Hierbij hebben we rekening gehouden met verschillende factoren. De belangrijkste hierbij was de kennis van het Nederlands: in de ene groep zaten bijna alle vrouwen die goed Nederlands spreken en in de andere groep de vrouwen die voornamelijk Marokkaans en Arabisch spraken, samen met twee vrouwen, die zowel het Arabisch als het Nederlands beheersen. Deze laatsten fungeerden als tolk. Op die manier kon elke deelnemster haar inbreng doen.

Katrijn deed een korte inleiding voor de grote groep. Hierna gingen Lindsay en ik samen met de vrouwen die goed Nederlands spraken naar een apart lokaaltje. Voor de effectieve start werd de methodiek nu concreet toegelicht. De taak van Danielle en mij bestond erin om gedetailleerd verslag te nemen van de inbreng van de deelnemers. Deze verslagen zijn terug te vinden in bijlage IV. Katrijn en Lindsay leidden elk een sessie.

De vrouwen waren heel enthousiast en vertelden openlijk over hun ideeën en meningen. Ik heb de verslagen van Danielle en mij samen bekeken en per thema de belangrijkste antwoorden gegroepeerd. We hebben zes thema's behandeld.

Binnen het thema ontmoeten kwam naar voren dat de vrouwen graag contact hebben met andere ouders, maar dat dit contact nu vooral beperkt is en voornamelijk gebeurt met vrouwen binnen de eigen cultuur. Er is nog een grote kloof tussen de Marokkaanse en Belgische mama's. Ze geven ook aan dat de recente gebeurtenissen (terreurdreiging) hen alles behalve in een goed daglicht stellen. Ze merken dat de anderen nog meer terughoudend zijn. Er zijn ook mama's die de stap naar andere ouders niet durven zetten omdat ze nog verlegen zijn en schrik hebben om contact te leggen omdat ze de taal nog niet voldoende machtig zijn. Een ontmoetingsplaats voor ouders/mama's van alle culturen met kinderen van alle leeftijden zou heel erg geapprecieerd worden. Ze staan er voor open om andere meningen en culturen te leren kennen. De verwachtingen specifiek naar het Huis van het Kind toe zijn dat ze er graag multiculturele ontmoetingsmomenten zouden

zien, met niet alleen de mensen van de eigen gemeenschap. Het belangrijkste is dat het vriendelijke mensen zijn.

Bij het thema kinderopvang gaven de vrouwen aan al goed op de hoogte te zijn van de kinderopvangmogelijkheden in Bilzen. Ze weten ook waar ze terecht kunnen als ze hierover meer informatie willen. Dit blijkt uit het feit dat ze aangeven dat ze hiervoor terecht kunnen bij de stedelijke kinderopvang 'Domino', maar ook bij de mutualiteit, de school of via vriendinnen. Het belangrijkste dat er aanwezig moet zijn bij een kinderopvang is het vertrouwen, want je laat uiteindelijk wel je kinderen achter. De vrouwen zijn het er over eens dat de kinderen zich, net als alle anderen, moeten houden aan de algemene regels, maar dat ze toch graag hebben dat er bijvoorbeeld ook rekening mee wordt gehouden dat hun kinderen geen vlees mogen eten. Als ze geen gebruik maken van georganiseerde kinderopvang, kunnen ze voor de opvang, als het nodig is, bij elkaar terecht of bij familieleden. De meesten hebben een grote (schoon)familie, die vaak ook dichtbij woont. Sommigen hebben ook al oudere kinderen die op de jongsten kunnen letten.

Onder het thema opvoeden kwam naar voren dat de vrouwen wel al eens vragen hebben en dat ze met deze vragen vooral naar vriendinnen gaan. Dan proberen ze de tips, die ze krijgen, uit. Hebben de tips effect, dan gaan de vrouwen ermee verder. Werkt het niet, dan proberen ze iets anders. Als het nodig zou zijn durven de vrouwen wel naar de opvoedingswinkel stappen. Sommigen hebben ook al contact gehad met het CLB. Een andere manier waarop ze hulp of antwoord op hun vragen zoeken is via het internet. Hier vinden ze alles en het gaat sneller dan telefonisch contact met een organisatie want daar gebeurt het dat je vaak een keer doorverbonden wordt voordat je de juiste persoon aan de lijn hebt. Als tips voor de bekendheid van de opvoedingswinkel en het Huis van het Kind en hun aanbod geven de vrouwen aan dat sociale media, zoals Facebook en Instagram, een goed middel zijn om reclame te maken. Maar ook een opendeurdag of informatievergaderingen, waarbij de ouders worden betrokken, zouden helpen om de bekendheid te vergroten.

Binnen het thema gezondheid bleek dat de mama's, als de kinderen ziek zijn, vaak (eerst) informatie opzoeken op internet, tenzij het kind hoge koorts heeft, dan gaan ze onmiddellijk naar de dokter toe. Sommige vrouwen hebben oudere kinderen waardoor ze ervaring hebben en ze al een aantal kwaaltjes herkennen. In dit thema werden ook items als gezonde voeding en voldoende beweging besproken. De mama's vinden het jammer dat de kinderen tegenwoordig niet meer zo veel buiten spelen als vroeger. Dit wijten ze vooral aan de nieuwe technologieën zoals de televisie, tablets, laptop ... maar ook aan het feit dat het in deze tijd niet meer veilig is om buiten te spelen of om het kind met de fiets naar school te laten gaan. De mama's gaven ook aan dat het op 1 april buitenspeeldag was en dat het

misschien een goed idee zou kunnen zijn als de school hier samen met de jeugdwerking en de gemeente een leuke dag van zouden maken. Nu is de buitenspeeldag tot de namiddag beperkt vermits de kinderen in de voormiddag op de schoolbanken zitten. De vrouwen zouden ook graag meer informatie krijgen over drug-, alcohol- en andere verslavingen. Ze hopen allemaal dat ze die informatie niet nodig zullen hebben maar ze willen zich graag proactief informeren, zodat ze signalen herkennen en de problematiek bespreekbaar kunnen maken. Ze geven ook aan dat ze het belangrijk vinden om over deze thema's te praten met de kinderen. Ook de mentale gezondheid van de kinderen vinden de vrouwen belangrijk, want er zijn veel kinderen die het moeilijk hebben, vooral in de puberteit.

De mama's geven aan dat ze binnen het thema vrije tijd graag een (georganiseerde) ontmoetingsplaats voor jongeren zouden willen. Op die manier weten ze waar de kinderen zijn. Door een 'veilige' plaats te realiseren zijn de ouders gerust en krijgen de jongeren de kans om op een veilige plaats leeftijdsgenoten te ontmoeten, eventueel onder toezicht. Ze geven ook aan dat de kinderen niet alleen op school veel leren, maar ook via de gemeentelijke huiswerkbegeleiding en bij de vriendengroep. Als we vragen of ze wel eens met de kinderen naar de bibliotheek gaan, krijgen we positieve reacties. Zelfs de vrouwen die het Nederlands nog niet zo goed kennen, gaan er met hun kinderen naartoe. Op gebied van de eigen vrije tijd vinden de mama's het moeilijker. Via de school van de kinderen krijgen ze weinig contacten gelegd met de ouders van andere kinderen. Ze voelen een drempel en een afwachtende houding bij de Belgische mama's aan de schoolpoort. Als ze één-op-één contact hebben, bijvoorbeeld als de kinderen bij elkaar gaan spelen, dan gaat het wel goed. De vrouwen van Elnoor hebben het gevoel dat dit zowel door de mentaliteit hier komt, als door de media, die de Marokkaanse cultuur in een slecht daglicht stelt. Enkele van de vrouwen hebben ook al in Nederland gewoond en daar voelden ze die kloof niet: iedereen is daar socialer. Eén deelneemster vertelde zelfs dat voordat ze getrouwd was en een hoofddoek droeg, ze heel veel sociale contacten had. Sinds ze haar hoofddoek draagt, lieten heel wat mensen haar vallen. De dames pleiten voor het organiseren van een contactmoment, waarbij alle culturen samen komen, zonder vooroordelen, gewoon een aangenaam samenzijn waar ouders tips met elkaar kunnen delen.

Op het vlak van participatie waren de vrouwen erg enthousiast om mee te werken aan de uitbouw van het Huis van het Kind. "Zonder ouders kan er geen Huis van het Kind zijn." Ze vinden het positief dat alle dienst- en hulpverlening in verband met kinderen op één plaats verzameld gaat worden. Op deze manier kunnen ze het 'van kastje naar de muur gestuurd worden'-fenomeen meer vermijden. Ze verwachten dan ook van een Huis van het Kind, dat het open staat voor iedereen, dat er een vertrouwelijke, respectvolle en veilige sfeer hangt. Op het gebied van bekendmaking geven de vrouwen de tips om te werken met Facebook,

folders aan huis of via de scholen, mond aan mond reclame en een eventuele opendeurdag. De vrouwen hebben ook een eigen Facebookgroep waarin ze graag reclame willen maken voor het Huis van het Kind. Dit hebben ze bijvoorbeeld ook al gedaan voor het aanbod van de opvoedingswinkel.

5.3.3.1 Conclusie

Samenvallend kunnen we stellen dat de vrouwen van deze groep bij vragen en noden rond de kinderen vooral terugvallen op elkaar en op hun familie. Ze hebben wel al een goed beeld van waar dat ze terecht kunnen voor professionele hulp en ze geven aan dat als ze hier nood aan hebben, ze de stap zouden durven zetten. Toch is ook nog een groot gedeelte van het dienst- en hulpverleningslandschap onbekend. Ze zijn dan ook erg gemotiveerd om mee te werken aan het Huis van het Kind.

Zoals de mama's aangaven kan het gebruik van sociale media, zoals Facebook, een groot hulpmiddel zijn voor het Huis van het Kind om ouders te bereiken. Ontmoetingsmomenten organiseren in naam van het Huis van het Kind, zorgt enerzijds voor meer bekendheid van het Huis van het Kind en anderzijds versterken die momenten de sociale cohesie.

5.3.4 *Individuele gesprekken met ouders*

Voor de individuele gesprekken heb ik geprobeerd om zo breed mogelijk publiek te bevragen. Ouders uit verschillende culturen, verschillende jobs, mannen en vrouwen ... Zo heb ik zes (toekomstige) ouders geïnterviewd. De vragen die ik gebruikt heb in de interviews zijn terug te vinden in bijlage V.

5.3.4.1 N.

N. is een 32 jarige vrouw. Ze is een huismoeder. N. heeft drie kinderen, de oudste is 12, de middelste is 7 en de jongste is 6 jaar oud. Ze zijn bij N. thuis met vijf: zichzelf, haar man en de drie kinderen. N. is van Marokkaanse afkomst. Toen ze 10 jaar oud was, is ze met haar ouders naar Nederland verhuisd. Nu woont ze al ongeveer 12 jaar in België.

Bij het Huis van het Kind denkt N. aan een huis voor kinderen en moeders met kinderen. Iets waar ze terecht kan met al haar vragen. N. heeft ook deelgenomen aan de methodiek Ouders in Huis. Voordien had ze er nog nooit van gehoord.

Ze wilt zich graag vertrouwd kunnen voelen. Alle vragen en problemen moeten ook serieus worden genomen. Zelfs al is het maar een kleine vraag, of iets dat voor de hulpverlener vanzelfsprekend is, wilt ze graag fatsoenlijk behandeld worden. Ze verwacht ook dat de hulpverlener ver genoeg doorvraagt als ze ergens mee zit. N. verwacht ook dat ze voor

kleine problemen en vragen kan bellen en voor grotere vragen heeft ze graag persoonlijk contact.

Ze wilt in het Huis van het Kind graag aanbod vinden over scholen, opvoeding en vrije tijd. Dit zijn samen met het omgaan met moeilijk gedrag (puberteit), thema's die N. graag zou zien terugkomen in infoavonden. Ze heeft ook veel interesse in het samenkomen met andere ouders die met dezelfde vragen zitten.

Voor het fysieke Huis van het Kind geeft N. de voorkeur aan één centraal huis, zodat ze altijd weet waar dat ze terecht kan. Eén vaste plaats zorgt ook voor een vorm van zekerheid. Voor haar is het ook geen probleem om tot in Bilzen-centrum te geraken.

De website moet volgens N. heel kindvriendelijk zijn. Aanlokkelijk en ze interessant uitzien, zodat ze je het gevoel geeft dat het de moeite is om de website te bekijken. De contactgegevens moeten volgens N. ook duidelijk vermeld worden of zoals op sommige andere sites een knop voorzien om bij een vragenformuliertje terecht te komen. Daar kan je dan je vraag stellen en na X-aantal tijd krijg je daar dan een antwoord op.

5.3.4.2 H.

H. is een 27 jarige vrouw en werkt als administratief bediende. Ze is nu in verwachting (35 weken) van haar eerste kindje. Ze woont samen met haar partner en binnenkort hun kindje.

Bij het 'Huis van het Kind' denkt H. aan een plek waar je terecht kan als je vragen hebt rond je kind, maar ook een plaats waar ze je op je rechten wijzen (bijvoorbeeld kinderbijslag). H. had voor het interview nog niet van het Huis van het Kind gehoord, van het Huis van de mens wel al.

H. haar verwachting naar het Huis van het Kind is dat ze haar verder kunnen helpen met alle vragen die ze heeft over haar kindje. En als ze haar binnen het Huis van het Kind niet verder kunnen helpen wilt ze graag op een goede manier worden doorverwezen. Het moet zeker ook toegankelijk en laagdrempelig zijn voor iedereen, H. denkt dat een fysieke plaats voor het huis daar al aan zou bijdragen. Op het gebied van aanbod zou H. ook graag het juridische aanbod zien komen, aangezien dat iets is waar zij zelf nu ook wel wat vragen rond heeft. Tot nu toe heeft ze enkel informatie van haar mutualiteit gekregen op vraag van haarzelf. Het juridische is dan ook een thema dat ze graag zou zien terugkomen op een infoavond. Hiernaast zou ze het ook fijn vinden moest het Huis van het Kind in het begin wat informatie geven over haar eigen werking en de partners die eraan meedoen. Ook praatgroepen met ouders die kinderen hebben in dezelfde leeftijdscategorie zou H. interessant vinden.

Voor het fysieke Huis van het Kind geeft H. de voorkeur aan één centraal Huis van het Kind. Dit lijkt voor haar het gemakkelijkste om te communiceren. Het is dan ook duidelijk waar het huis is, en wanneer ouders en kinderen er terecht kunnen. Anderzijds, zou ze voor de mensen, die zelf niet mobiel zijn, het wel goed vinden als het Huis van het Kind er naartoe zou trekken. Dit mobiele huis zou ze dan bijvoorbeeld zien als een versierde caravan die een standplaats inneemt in de deelgemeenten.

De website moet kleurrijk en ook aantrekkelijk voor kinderen zijn. H. wilt ook graag een overzichtelijke lay-out zien. De taal mag ook niet te moeilijk zijn, dus alle juridische en vaktermen moeten er zo veel mogelijk uit.

5.3.4.3 L.

L. is een 39 jarige man en werkt als verantwoordelijke van het evenementen loket. Hij heeft twee kinderen, de oudste is 4 jaar en de jongste is 2 jaar oud. Hij woont samen met zijn vrouw en twee kinderen.

L. denkt dat het Huis van het Kind iets gaat zijn in de aard van de opvoedingswinkel, maar dan nog meer kindgericht. Hij hoopt ook goed begeleid te worden bij alle vragen die hij zou hebben rond de kinderen.

Via de gezinsbond heeft L. wel al iets vernomen over het Huis van het Kind, maar wat het precies inhoudt wist hij nog niet. Na een korte uitleg over wat het Huis van het Kind moet worden, verwacht L. er ondersteuning te vinden bij het opvoeden in het algemeen. Tips rond straffen en belonen, de kinderen op een positieve manier bezig houden ... L. verwacht ook dat kinderen zelf heel gemakkelijk bij het Huis van het Kind terecht kunnen. Als aanbod zou hij graag iets zien rond de invulling van vrije tijd van kinderen, de kinderen bezig houden zonder tv, computerspelletjes ... Hij is zelf Chiro-leider geweest, dus hij heeft wel wat ervaring hiermee, maar hij denkt dat andere ouders daar wel nood aan kunnen hebben. Ook een concreet aanbod van activiteiten om samen met de kinderen te gaan doen vindt L. belangrijk. Het aanbod moet zo veel mogelijk gratis zijn, om de drempels laag te houden.

L. gaat graag naar infomomenten. Hij is ook erg geïnteresseerd in het pedagogische aspect, maar dan op een gemakkelijke manier uitgelegd. Wat mag je verwachten van je kind op een bepaalde leeftijd? Hoe kan je jezelf aanpassen aan de noden van je kind? Hoe spelen met je kinderen?

L. geeft de voorkeur aan een mobiel Huis van het Kind. Een bus of caravan die van gemeente tot gemeente trekt. Die moet dan kleurrijk zijn, levendig, iets dat opvalt. De standplaatsen moeten dan wel goed bekend gemaakt worden. Volgens L. zou het wel goed

zijn om samen met dat mobiele Huis van het Kind ook ergens een centrale uitvalsbasis te hebben, waar mensen bijvoorbeeld ook op afspraak kunnen komen.

De site moet gebruiksvriendelijk zijn, een leuke interface hebben, duidelijke titels. Werken met foto's en filmpjes. Via de site moet je ook gemakkelijk contact kunnen leggen. Bijvoorbeeld een knop met "stel je vraag" en dan onmiddellijk bij een mail terecht komen.

5.3.4.4 I.

I. is een 28 jarige vrouw en is een huismoeder. Ze heeft drie kinderen: een tweeling van 7 jaar en de jongste is 6 jaar oud. Ze wonen bij I. thuis met vijf: zichzelf, haar man en de drie kinderen. I. is van Marokkaanse afkomst en ze vindt het nog moeilijk om zich uit te drukken in het Nederlands.

Bij het Huis van het Kind denkt I. aan een plaats waar je terecht kunt als je problemen hebt met je kinderen of zelfs een plaats waar je als kind terecht kan als het thuis niet meer gaat. Een soort opvangcentrum.

I. heeft nog nooit van het Huis van het Kind gehoord. Na een korte uitleg over wat het Huis van het Kind gaat worden, zegt I. dat ze graag tips zou krijgen bij het opvoeden. Ze heeft ook graag persoonlijk contact. Ze zoekt nu wel al eens iets op het internet op, maar I. zou het face-to-face veel gemakkelijker vinden om de juiste antwoorden te krijgen. Ook informatie over scholen zou ze graag bij het Huis van het Kind vinden. Als I. binnen het Huis van het Kind niet geholpen kan worden, wilt ze graag doorverwezen worden naar een organisatie of persoon die haar daar wel bij kan helpen.

I. zou naar infoavonden gaan als ze daar niet verplicht is om over haar eigen problemen of vragen te praten. Dit doet ze liever in een één-op-één situatie. Hier zou ze graag dezelfde thema's aan bod zien komen, namelijk school en opvoedtips. I. zegt ook dat, als ze het ergens niet mee eens is, ze dit zou durven aangeven, ook in groepssamenkomsten zoals een infoavond. Ze vindt haar Marokkaanse achtergrond heel belangrijk, maar wilt wel zo goed mogelijk aansluiten bij de cultuur hier.

De voorkeur van I. gaat uit naar één centraal Huis van het Kind. Het zorgt voor duidelijkheid en zekerheid en het is gemakkelijk als je weet waar je altijd terecht kan. Ze geeft ook aan dat het geen probleem is om in Bilzen-Centrum te geraken.

De site moet volgens I. heel gemakkelijk en toegankelijk zijn. Veel filmpjes en foto's die alles uitleggen. Hetgene dat wel geschreven staat, moet in heel eenvoudige taal staan.

5.3.4.5 R.

R. is een 40 jarige vrouw die als maatschappelijk werkster werkt. Ze heeft twee kinderen, één van 9 en één 11 jaar oud. Haar jongste kindje heeft dysfasie. Ze zijn met vieren bij haar thuis: R., haar partner en de twee kinderen.

R. had nog al wel iets gehoord over het Huis van het Kind, maar wist nog niet precies wat het idee erachter is. Haar eerste gok is dat je er terecht kunt voor alle vragen rond de kinderen (van 0 tot 18 jaar). Eén deur binnenlopen en direct een antwoord kunnen krijgen op alle vragen.

R. zit met haar gok al heel erg kort bij hetgene dat we in Bilzen willen realiseren. Nadat ik kort heb uitgelegd wat het Huis van het Kind concreet gaat inhouden, verwacht ze dat het iets gaat worden in de aard van de opvoedingswinkel. Ze wilt ook dat, als ze binnen het Huis van het Kind zelf niet geholpen kan worden, dat ze haar goed doorverwijzen.

In het Huis wilt ze graag een aanbod zien rond vrije tijd, maar ook opvang (voor- en naschoolse opvang, ook opvang voor de hele kleintjes van 0 tot 3 jaar oud) is een thema dat ze graag wilt zien in het Huis van het Kind. De opvoedingswinkel is een organisatie die volgens R. zeker aanwezig moet zijn. Alle vragen die ze heeft rond de opvoeding van haar kinderen, wilt ze graag beantwoord zien. Bijvoorbeeld: mijn kindje plast nog in bed, hoe kan ik hier iets aan doen? Welke centjes kan ik krijgen? Waar kan ik terecht voor een specifiek aanbod? Uit eigen ervaring vindt R. het ook erg belangrijk dat er een goede doorverwijzing is en niet van het kastje naar de muur gestuurd worden. Ook moeten vragen en problemen direct worden aangepakt en ze niet laten liggen. Zo heeft R. slechte ervaringen met het CLB. Ze heeft daar zelf overlegmomenten moeten organiseren, omdat de hulpverleners niet kort genoeg op de bal speelden. R. gaf zelf al aan dat ze heel veel geluk heeft dat ze een beetje bekend is in het hulpverleningslandschap en dat ze mondig genoeg is om haar weg te vinden. Als het Huis van het Kind informatiemoment zou houden zou R. wel komen als het haar interessant lijkt, maar ze zoekt zelf ook veel op op het internet. Thema's waarvoor ze zou komen zijn: beginnende pubers, grenzen stellen, ADHD (omdat hier de laatste tijd erg veel aandacht aan besteed wordt).

Voor het fysieke Huis van het Kind ziet R. het liefst één centraal Huis van het Kind. Zo weet iedereen waar het is en wanneer ze er terecht kunnen. Een mobiel huis zou terug voor onzekerheid zorgen en te veel opzoekwerk vragen om te weten waar het huis is en wat de openingsuren zijn.

De website moet eenvoudig zijn, goed gestructureerd. De website van de stad Bilzen vindt R. bijvoorbeeld soms te moeilijk ingedeeld. Via de site moet je ook gemakkelijk aan de contactgegevens geraken of zelfs direct in contact komen te staan (via mail).

5.3.4.6 S.

S. is een 41 jarige vrouw. Ze werkt als maatschappelijk werkster in de bijzondere jeugdzorg. Ze heeft drie kinderen, de oudste is nu 20, de middelste 17 en de jongste 12 jaar oud. Ze wonen thuis met vijf: S., haar man en de drie kinderen. S. is van Marokkaanse afkomst, maar ze is in België opgegroeid.

Bij het Huis van het Kind denkt S. aan alles wat met het kind te maken heeft, ieder aspect. Ze heeft door haar job wel ook al wat meer informatie over wat dat het Huis van het Kind inhoudt.

S. verwacht van het Huis van het Kind dat het heel laagdrempelig is. De hulpverlener die de eerste contacten legt moet heel toegankelijk zijn en een open houding hebben. De mensen zelf ook aanspreken. Hier begint de hulpverleningsrelatie al. Het Huis van het Kind moet volgens S. ook goed bereikbaar zijn en goed gezien worden.

Volgens S. moet er zeker een aanbod zijn rond het pedagogische. Hoe zit opvoeden in elkaar? Hoe ontwikkelen kinderen zich? Hoe kun je problemen preventief herkennen? Hoe kun je consequent zijn? Het aanbod moet ook laagdrempelig zijn en open naar verschillende culturen. S. geeft aan dat veel ouders in haar Marokkaanse cultuur schrik hebben om naar de hulpverlening te stappen omdat ze denken dat de kinderen misschien geplaagd zullen worden door de andere opvoedingsstijl in een andere cultuur. In het aanbod moeten ze eveneens heel goed rekening houden met wat de ouders willen en niet met wat de hulpverlener denkt dat goed is. Respect en vertrouwen zijn hierbij belangrijke termen.

S. vindt infoavonden een meerwaarde en zou er zeker naartoe gaan als ze denkt dat ze er iets uit kan leren. Een thema dat voor S. heel belangrijk is hoe ze een evenwicht kan leren vinden tussen de Westerse cultuur waar haar kinderen volop in zitten en de Islamitische cultuur waar ze zelf veel belang aan hecht. Ze wilt haar kinderen zo veel mogelijk kansen geven om met hun vrienden weg te laten gaan, maar ze wilt toch dat er rekening gehouden wordt met de Islamitische waarden en normen. Vanuit scholen het aanbod bekend maken is volgens S. een optie, voor de ouders die vaak de brieven nakijken die ze van daar krijgen. Een andere manier is om vrouwen te bereiken via verenigingen als Elnoor en mannen via moskeeën. De manier waarop de informatie gebracht wordt is heel belangrijk, zonder neer te kijken op andere culturen. Een één-op-één setting zou ook goed werken volgens S. omdat ze dan mentaal en fysiek de ruimte krijgen om het over persoonlijke zaken te hebben.

S. zou, voor het fysieke Huis van het Kind, graag een combinatie zien van een centraal Huis van het Kind en een mobiel Huis van het Kind. Mobiel door bijvoorbeeld zitdagen te houden in de deelgemeenten, want degene die in de deelgemeentes wonen en geen auto of rijbewijs hebben, geraken moeilijk in het centrum van Bilzen met openbaar vervoer.

Voor de site vindt S. het belangrijk om veel te werken met pictogrammen en foto's, vooral voor de mensen die niet goed Nederlands kennen. Een andere suggestie is voorbeeldvragen bij de thema's zetten, zodat de mensen zich er misschien in herkennen en op die manier de stap naar het huis ook durven zetten.

5.3.4.7 Conclusie

De meeste ouders weten nog niet wat het Huis van het Kind inhoudt en hebben er nog geen informatie over gehad. Toch kunnen ze zich bij de naam al een goed beeld vormen van wat het Huis van het Kind wordt. Eens ze wisten wat het Huis zal inhouden, liggen de verwachtingen van de ouders in dezelfde lijn. Ze willen voor alle vragen rond de opvoeding van hun kinderen terecht kunnen bij het Huis van het Kind, maar ze verwachten ook dat kinderen zelf hun vragen mogen en kunnen stellen. De ouders willen ook graag dat ze op een correcte en vriendelijke manier zullen worden doorverwezen als ze binnen het Huis van het Kind geen antwoord kunnen krijgen op hun vragen. Dit alles moet gebeuren in een setting waarin iedereen zich welkom kan voelen. Persoonlijk contact en een open houding zijn hierin van belang.

Vermits de ouders zich vertrouwd moeten kunnen voelen om hun persoonlijke vragen te stellen, valt of staat het grotendeels met de houding van de hulpverlener. De hulpverleners in het Huis van het Kind zullen vaak dingen tegenkomen die ver buiten hun referentiekader vallen, maar moeten hierbij toch op een correcte, respectvolle en open manier mee omgaan. Voor de hulpverlener is het dus van belang zich bewust te zijn van zijn eigen waarden en normen en te proberen zijn beeld van de ouders en kinderen niet te laten kleuren. Om de drempel voor ouders met een andere culturele achtergrond te verlagen zou het ook kunnen helpen als ze iemand van hun eigen cultuur herkennen bij de hulpverleners. Op die manier kunnen de ouders en kinderen zich beter openstellen.

De ouders zouden graag zien dat het Huis van het Kind verschillende zaken aanbiedt, namelijk een aanbod rond vrijetijdsinvulling voor kinderen en jongeren, of de juridische tak binnen het opvoeden. Bijvoorbeeld: welke tegemoetkomingen kunnen ze krijgen als ouder? Geboortepremie, kinderbijslag, tussenkomst voor sporten ...? In het kort: waar heb je als ouder allemaal recht op? Het belangrijkste onderwerp waar ouders graag informatie rond krijgen is het opvoeden in al zijn aspecten. Als binnen het Huis van het Kind hun specifieke vragen niet beantwoord kunnen worden, willen de ouders graag doorverwezen worden naar een persoon of instantie die dat wel kan. Dit aanbod moet gebracht worden met veel respect naar de ouders toe. Zij zijn degene die zelf mogen beslissen op welke manier dat ze de opvoeding van hun kinderen, en alles wat daarbij hoort, aanpakken.

Het aanbod van het Huis van het Kind mag volgens de ouders heel breed gaan. Als er binnen dat ruime aanbod geen antwoord kan worden geboden aan de ouders, is een goede kennis van de sociale kaart vereist. Op die manier wordt er vermeden dat de ouders van het kastje naar de muur gestuurd worden.

Als het Huis van het Kind infomomenten zou organiseren zien de ouders graag voorgaande onderwerpen en thema's terugkomen. Als het Huis van het Kind nog maar pas bezig is zou het voor de ouders ook handig zijn als er één of meerdere infoavonden gaan over het huis zelf georganiseerd worden. Welk aanbod is er, wie kunnen ze terugvinden in het huis, voor welke vragen kunnen ze er terecht ... ? Voor de ouders van Marokkaanse afkomst kwam hierbij nog een extra thema naar voren, namelijk hoe ze op een goede manier het evenwicht kunnen vinden tussen de Westerse en Islamitische waarden en normen.

Voor het fysieke Huis van het Kind geven de meeste ouders de voorkeur aan een centraal Huis van het Kind, omdat dit zorgt voor een vorm van zekerheid. De plaats waar de ouders dan terecht kunnen is dan altijd dezelfde. Toch geven enkele ouders ook aan dat een mobiel Huis van het Kind ook erg interessant zou zijn, want de deelgemeenten van Bilzen liggen vrij ver verspreid. Ouders die minder mobiel zijn, kunnen dan bijvoorbeeld niet zo gemakkelijk in het centrum geraken. Het mobiele Huis van het Kind zou er misschien uit kunnen zien als een kleurrijke caravan of bus die van deelgemeente tot deelgemeente trekt.

Een voorstel voor het fysieke Huis van het Kind is dan om een combinatie van het centrale en het mobiele huis te maken. In het centrale Huis van het Kind kan er gewerkt worden met vaste openingsuren en –dagen en vormt ook de uitvalsbasis voor het mobiele huis. Voor het mobiele Huis van het Kind zou een regelmaat in openingsuren en standplaatsen natuurlijk ook van belang zijn.

De site willen de ouders graag eenvoudig, kleurrijk en overzichtelijk zien. Niet te veel moeilijke teksten en juridische termen, maar veel foto's, filmpjes en pictogrammen. Via de site zouden de ouders ook graag gemakkelijk in contact komen met de hulpverleners. Bijvoorbeeld door te werken met een knop "Stel je vraag", gelinkt aan een e-mailadres of een formulier dat je kan invullen en versturen.

5.4 Deel 4: kritische kijk

5.4.1 *Kritische kijk op het thema*

Bilzen is het afgelopen jaar in de media gekomen doordat het één van de dertien Limburgse gemeentes is waar het aantal kinderen dat in (kans)armoede opgroeit, groot is. Maar ook verder in het binnen- en buitenland komt kinderwelzijn vaak als thema naar voren in de actualiteit. Het Huis van het Kind biedt dan voor Bilzen ook een unieke kans om het kinderarmoedeprobleem nog gestructureerder aan te pakken.

Gemakkelijk uitgelegd is het Huis van het Kind een plek waar ouders, kinderen en jongeren terecht kunnen met al hun vragen. Eén deur binnenlopen en al je vragen beantwoord krijgen. Niet meer van het kastje naar de muur gestuurd worden. Dat is tenminste de bedoeling ervan. In de praktijk zal dit, denk ik, veel moeilijker zijn. Het is niet zo evident voor de partners om hun eigen aanbod en dat van alle andere partners te kennen en hier voor uit te komen. Het aanbod is daarbij ook constant in beweging door wijzigende regelgeving, nieuwe noden ... Ik geloof dat deze kennis van elkaars aanbod een leerproces is voor een langere periode. Zeker omdat het samenwerkingsverband geen vast gegeven is, maar, zoals mevrouw de Vadder al aangaf, een levende boom waar nieuwe takken en bladeren aangroeien en ook weer afsterven. Hier hebben ze wel al aan gedacht door een website te ontwerpen waarin al het aanbod overzichtelijk wordt weergegeven. Dit is zowel voor de gezinnen als voor de hulpverleners, als voor de partners in het Huis van het Kind een goede leidraad. Het is dan wel ook belangrijk om de site up-to-date te houden. Anderzijds kan het van hieruit alleen maar beter, want de partners hebben er uiteindelijk ook allemaal voor gekozen om hun steentje bij te dragen.

Het Huis van het Kind is ook preventief gericht en niet curatief. Het preventief werken willen ze doen aan de hand van proactief handelen, beter voorkomen dan genezen. Dit maakt dat bijvoorbeeld organisaties die werken in de bijzondere jeugdzorg, niet in het samenwerkingsverband zullen zitten. Dit kan er dan misschien ook voor zorgen dat bepaalde gezinnen en ouders uit de boot vallen. Als ze toch bij het Huis van het Kind terecht komen, worden ze hopelijk naar de juiste organisatie doorverwezen. Dit kan alleen als de hulpverleners een goed zicht hebben op de sociale kaart die ruimer gaat dan enkel de partners van het Huis van het Kind. Daarom is er wel nood aan wisselwerking en samenwerking met de organisaties die eerder curatief gericht zijn. Hier kan ook weer de link gelegd worden met de maatschappelijke kwetsbaarheid. Door proactief te handelen willen we vermijden dat gezinnen slechte ervaringen krijgen met de hulpverlening. Als ze, dankzij een goede preventieve begeleiding, uit de situatie geraken waarin ze het moeilijk

hebben, kan er in de mate van het mogelijke vermeden worden dat gedwongen hulpverlening nodig is.

Het Huis van het Kind kan ook gezien worden als een kiemende bloem. Een bloem kan enkel groeien als ze genoeg zon, water en meststoffen krijgt. Dit kunnen we vertalen naar een goede samenwerking en motivatie bij de partners. Als er niet genoeg samenwerking is, dan zal het Huis van het Kind niet kunnen groeien en bloeien. Maar andersom, als de partners te bemoederend gaan werken naar de ouders toe, dan worden ze verstikt en komen ze niet meer terug. De opvoeding van kinderen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders. In het preventieve aanbod zit er veel expertise en deskundigheid. Er moet bewaakt worden dat de preventieve actoren niet te belerend handelen. De vele kleuren van de bloem doen mij ook denken aan alle verschillende vragen waarmee ouders bij het Huis van het Kind terecht kunnen, maar ook aan verschillende culturen en bevolkingsgroepen die er welkom zijn. De verschillende kleuren blaadjes staan apart, maar toch vormen ze samen een mooie bloem. Dit is natuurlijk ook slechts het beeld dat ik heb van het Huis van het Kind in de meest ideale situatie.

Ik geloof dat het heel erg moeilijk gaat zijn om die mooie woorden waar te maken. Het gaat toch om een grote groep organisaties, ieder met een eigen werking, eigen doelgroep, eigen missie en visie ... Deze allemaal samen laten werken onder één missie en visie, voor een heel brede doelgroep (zwangerschap tot 24 jaar), dat vraagt een serieuze inspanning. Sommige werkingen zullen elkaar overlappen, waardoor je aan de ouders uiteindelijk nog een hele waslijst aan opties moet meegeven. Sommigen zullen blij zijn met zo'n ruime keuze, anderen zullen hierdoor weer ontmoedigd raken.

Het aanbod van het Huis van het Kind, zoals het er nu uitziet zal ik toetsen aan de zeven B's, die in punt 5.2.6.5 terug komen, van dienst- en hulpverlening.

- **Begrijpbaarheid:** in de werkgroepen die gaan over de opstart van de website van het Huis van het Kind Zuid-Limburg, wordt er heel veel nagedacht over het taalgebruik, de onderverdeling, eventuele filmpjes, foto's en pictogrammen om zaken duidelijk te maken ... Als ze deze lijn doortrekken in het fysieke Huis van het Kind, geloof ik dat het wel begrijpbaar zal zijn. Communicatie in welke vorm dan ook vraagt aandacht naar begrijpbaarheid.
- **Betaalbaarheid:** al het aanbod in het Huis van het Kind zal gratis toegankelijk zijn. Dit is volgens mij een heel goed initiatief. Als ze dit dan ook naar de ouders toe communiceren, zorgt dit ervoor dat de drempels al lager liggen, toch al op financieel gebied.

Ook met de symbolische kost moet er rekening gehouden worden. Zoals één van de ouders in de diepte-interviews al aangaf, heeft ze er geen probleem mee om haar

vragen te bespreken in een één-op-één setting, maar spreekt ze er liever niet over in groepsbijeenkomsten. Respect en privacy zijn belangrijk om het vertrouwen van de ouders te kunnen winnen en te behouden.

Ik vind het belangrijk dat de hulpverleners het onderscheid kunnen maken tussen 'nice to know' en 'need to know'.

- **Bruikbaarheid:** ik vind dat ze in Bilzen al goed proberen te onderzoeken wat de noden, vragen en verwachtingen van de ouders zijn, onder andere aan de hand van de methodiek Ouders in Huis. Op die manier wordt er vraag gestuurd gewerkt en wordt er rekening gehouden met de inbreng en noden van de doelgroep.
- **Bereikbaarheid:** hier is nog redelijk wat onduidelijkheid over. Het feit dat er in Bilzen voorlopig, wegens plaatsgebrek, nog geen fysiek Huis van het Kind komt, maakt het een stuk moeilijker. Zowel voor de partners als voor de gezinnen. Zoals het er nu uitziet is het allemaal nog maar een vaag concept. Ze zijn er wel over aan het denken om een centrale plaats te voorzien in de campus Ganshof, maar dit kan pas als de outplacementbegeleiding van Ford Genk afgelopen is. Dit zou tegen eind juni, begin juli zijn. Het consultatiebureau van Kind en Gezin heeft wel al een plek in deze campus. In een goede samenwerking met hen, kunnen zij ervoor zorgen dat ouders al op een positieve manier met het Huis van het Kind in contact komen.
- **Beschikbaarheid:** ik heb het idee dat ze op het gebied van aanbod heel ruim kijken. Eens ze bezig zijn en merken dat de noden van de ouders nog ruimer liggen, kunnen ze dit wel nog aanpassen. De open- en oprechtheid van de hulpverlener die de eerste contacten legt gaat hier ook een belangrijke rol in spelen. Deze moet er voor zorgen dat de gezinnen zich welkom en vertrouwd voelen.
- **Bekendheid:** het Huis van het Kind en haar aanbod zijn nog helemaal niet bekend bij ouders. Werken via het gemeenteblad, de 13, en sociale media kunnen helpen om het Huis van het Kind aan de man te brengen. Eens ze effectief bezig zijn met het Huis van het Kind, is mond-aan-mond reclame ook een heel belangrijke factor.
- **Betrouwbaarheid:** hier is ook vertrouwen weer heel erg belangrijk. Alle hulpverleners en eventuele vrijwilligers moeten aan een of andere vorm van beroepsgeheim gebonden zijn. De meeste hulpverleners van de partners zijn in hun eigen dienst al aan een vorm van beroepsgeheim gebonden. Het is dan wel belangrijk dat ze zich binnen de context van het Huis van het Kind ook aan dat beroepsgeheim houden.

5.4.2 *Kritische kijk op mijn leerproces*

Ik ben in de tijd dat ik aan mijn eindwerk heb mogen werken enorm gegroeid. Net zoals het Huis van het Kind zelf ook aan het groeien is.

Als ik het schrijven van het eindwerk nu zou moeten starten, met de informatie en kennis die ik ondertussen heb opgedaan, zou ik het waarschijnlijk anders aanpakken. Ik zou heel wat aspecten overnemen, maar ik zou ook heel wat dingen anders doen. Nu heb ik aan het begin van mijn stageperiode mezelf de tijd gegund om eerst te wennen aan de, voor mij, compleet nieuwe sector waarin ik terecht kwam. Ik wilde graag heel veel dingen leren op korte tijd. Deze tijd had ik misschien beter kunnen spreiden en me ondertussen al meer bezig houden met de start van mijn eindwerk. Ik zou wel nog altijd gebruik maken van dezelfde manieren om mijn praktijk gedeelte te ondersteunen. Al zou ik misschien geprobeerd hebben om de methodiek Ouders in Huis vaker toe te passen. Ik zou waarschijnlijk ook vaker stukken tekst doorsturen naar mijn begeleider op school. Nu had ik vooral schrik om iets af te leveren dat niet goed genoeg was en dat ik het, met de regel om het slechts één keer te laten nalezen, niet verwerkt zou krijgen.

Ik heb in mijn vorige opleiding ook een eindwerk moeten maken, maar dit was helemaal anders opgebouwd dat dit. Nu, achteraf gezien, heb ik me misschien wat te veel laten leiden door mijn ervaringen van toen. De achterliggende gedachte was wel ongeveer dezelfde, maar de uitwerking en het resultaat was wel helemaal anders. We moesten toen een wetenschappelijk artikel maken met onze bevindingen en resultaten van ons onderzoek. Het taalgebruik moest toen erg formeel zijn, terwijl ik het in dit eindwerk veel meer in mijn eigen woorden mocht vertellen.

5.4.3 Kritische kijk op het eindwerk

Zoals ik in het vorige deel al aangaf zou ik er meer van mezelf insteken als ik het opnieuw zou doen. Ik vond het ook erg moeilijk om er een juiste en logische volgorde in te vinden. Het was voor mij vaak erg evident om er bepaalde onderwerpen en thema te bespreken zonder dat deze al ergens anders in de tekst voorkwamen. Mijn begeleider heeft me er dan op gewezen dat het voor een buitenstaander niet zo duidelijk zou zijn. Dit heb ik zo goed mogelijk proberen aan te passen.

6 Algemeen besluit

Het doel van dit eindwerk was om een goed beeld te scheppen van wat de verwachtingen van de gezinnen naar het Huis van het Kind toe zijn en op welke manier het lokaal bestuur valkuilen kan vermijden en succesfactoren kan behalen.

De ouders verwachten van het Huis van het Kind dat er een open, respectvolle en vertrouwelijke sfeer nagestreefd wordt. Voor de ouders die uit een andere cultuur afkomstig zijn, zou het de drempel verlagen als er ook hulpverleners uit verschillende culturen zouden werken. Het belangrijkste thema voor de ouders is opvoeding en alles wat daarbij komt kijken. In de dienst- en hulpverlening is het dan ook erg belangrijk om de ouders nog altijd zelf de keuze te laten wat ze uiteindelijk doen met de informatie en begeleiding die ze krijgen. Zij zijn uiteindelijk ook degene die de hoofdverantwoordelijkheid hebben over de opvoeding van hun kinderen.

Een van de belangrijkste stappen die het Huis van het Kind moet zetten, is het inzetten op het veranderen van het negatieve beeld over opvoedingsondersteuning en hulpvragen hierover. Het functioneren in deze samenleving wordt steeds moeilijker, maar er zijn maar weinig mensen die het ook openlijk durven toegeven dat het niet gemakkelijk is. Het taboe rond de sociale dienst- en hulpverlening moet worden bijgewerkt. Ouder moeten kunnen inzien dat ze niet alleen zijn met de vragen en problemen die ze hebben.

Voor een goede communicatie in het Huis van het Kind onderling en naar alle partners, maar ook naar de ouders toe, is het hebben van één coördinator een pluspunt. Deze kan dan het overzicht bewaren en iedereen weet dan ook wie de contactpersoon is waarbij ze terecht kunnen. Dit vergroot uiteraard ook de toegankelijkheid van het Huis van het Kind.

Voor de bekendheid en herkenbaarheid van het Huis van het Kind hebben we verschillende tips en methoden gekregen. Ten eerste is het belangrijk om al hulpverlener dicht bij de mensen te staan, zodat de gezinnen zich een beeld kunnen vormen van de mensen achter het Huis van het Kind. Dit kunnen ze bijvoorbeeld doen door nauw samen te werken met buurtwerkingen, met de sociale dienst mee op huisbezoeken gaan ... Als tweede werd het gebruik van sociale media, zoals Facebook, meerdere keren aangehaald om het aanbod bekend te maken, maar ook om gezinnen op de hoogte te houden van de stand van zaken en vernieuwingen. Naast sociale media is ook mond-aan-mond reclame belangrijk. Het schept een vorm van vertrouwen als iemand anders al een positieve ervaring met het Huis van het Kind gehad heeft. Op die manier kunnen personen die geen gebruik kunnen maken van het internet of een computer ook bereikt worden. Een andere manier om deze mensen te bereiken is via het gemeenteblad, de 13, of folders meegeven via de scholen.

De partners van het Huis van het Kind Bilzen-Hoeselt gaan er heel veel tijd en moeite in moeten steken om hetgene wat heel mooi op papier staat uitgeschreven ook in de realiteit waar te maken.

Dit is een hele uitdaging, die gerealiseerd zal worden met vallen en opstaan. Vertrekkend vanuit het idee “Rome is niet op één dag gebouwd” en met heel veel enthousiasme en inzet zal dit Huis van het Kind gerealiseerd worden.

7 Bibliografie

Schriftelijke bronnen

- Berger-Schmitt, R. (2000). *Social cohesion as an Aspect of the Quality of Societies: Concept and Measurement* [EuReporting Working Paper]. Mannheim: Centre for Survey Research and Methodology (ZUMA)
- Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland. (2013). *Projectaanvraagformulier*. Hasselt
- Simons, M. (2011). *De doelgroepen van de Dienst Welzijn*. Niet gepubliceerd document
- Simons, M. (2011). *Doelstellingen van de organisatie*. Niet gepubliceerd document
- Simons, M. (2011). *Doelstellingen van de gemeentelijke Dienst Welzijn*. Niet gepubliceerd document
- Simons, M. (2011). *Historische situering*. Niet gepubliceerd document
- Simons, M. (2011). *Organisatie structuur juridisch*. Niet gepubliceerd document
- Simons, M. (2011). *Werkdomein gemeentelijke Dienst Welzijn*. Niet gepubliceerd document
- Stad Bilzen. (2008 – 2013). Lokaal sociaal beleidsplan: samen werken aan ‘samenwerken’. Bilzen: Stad Bilzen
- Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg. (2015). *Ouders in huis* [vormingsmap]. Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg
- Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg. (z.d.). *Methodiekendoos Ouders in Huis: Handleiding*. Hasselt: de deputatie, Reynders, H., Vandeput, M., Vandenhove, L., Philtjes, I., Smeets, F., Peuskes, J.-P., Moors, I., en Camps, R.
- Vandeurzen, J. (20 november 2013). *Gezinnen in hun kracht versterken* [persmededeling]. Vlaamse regering.
- Huis van het Kind (2012). Concepttekst Organisatie van de preventieve gezinsondersteuning. Brussel: Vlaamse regering
- Vettenburg, N. (1989). *Jeugd en maatschappelijke kwetsbaarheid*. [elektronische versie]. Hasselt: Provincie Limburg, Culturele aangelegenheden
- Vlaamse Regering. (29 november 2013). *Decreet houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning* [decreet]. Brussel: Vlaamse regering

Internet bronnen

- Agentschap zorg en gezondheid. (2015). Preventief gezondheidsbeleid. In *beleid* (Vlaamse bevoegdheden). Geraadpleegd op 15 april 2015, <https://www.zorg-en-gezondheid.be/preventie/>

- Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. (z.d.). Sociaal Huis. In *Lokaal sociaal beleid*. Geraadpleegd op 25 maart 2015, <http://www4wvg.vlaanderen.be/wvg/lokaalsociaalbeleid/sociaalhuis/Paginas/inhoud.aspx>
- Expertisecentrum opvoedingsondersteuning (z.d.). *Platform Opvoedingsondersteuning*. Geraadpleegd op 15 april 2015, <http://www.expoo.be/>
- Expertisecentrum opvoedingsondersteuning. (z.d.). Wat is opvoedingsondersteuning?. In *Over opvoedingsondersteuning* (Omschrijving). Geraadpleegd op 15 april 2015, <http://www.expoo.be/wat-opvoedingsondersteuning>
- Huis van het Kind. (z.d.). *Huizen van het Kind* [Basiskader]. Huis van het Kind
- Stad Bilzen. (z.d.). Bevolkingscijfers. In *Bestuur* (Over de stad Bilzen). Geraadpleegd op 24 maart 2015, <http://www.bilzen.be/bevolkingscijfers>
- Vlaamse Landmaatschappij. (2010). Leader - Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale. In *Vlaamse Landmaatschappij* (PDPO III). Geraadpleegd op 5 mei 2015, <http://www.vlm.be/algemeen/diensten/plattelandsbeleid/pdpoiii/Leader/Pages/default.aspx>

Samenvatting

In dit eindwerk ga ik het hebben over de opstart van het Huis van het Kind Zuid-Limburg.

Het Huis van het Kind is kort uitgelegd een plek waar zwangere vrouwen, toekomstige vaders, ouders, kinderen en jongeren terecht kunnen met al hun vragen en twijfels over de opvoeding, de kinderen, moeilijk gedrag, recht over eventuele tegemoetkomingen ...

Het Huis van het Kind staat in heel Vlaanderen in het begin van de ontwikkeling. Ook hier in de regio Zuid-Limburg is dat zo. Zuid-Limburg staat in dit geval voor de regio Tongeren-Riemst-Voeren en Bilzen-Hoeselt. Ik ga het voornamelijk hebben over Bilzen-Hoeselt omdat mijn stageplaats in Bilzen is. Net omdat het Huis van het Kind nog overal in opstart is, is er nog maar weinig te vinden over de manier waarop het Huis van het Kind op een geslaagde manier kan gerealiseerd worden. Er is geen draaiboek voor het succesvol en efficiënt opstarten van een Huis van het Kind, dit is namelijk ook erg moeilijk vermits alle Huizen van het Kind een eigen karakter en invulling zullen hebben.

Het doel van het eindwerk was om mogelijke valkuilen en succesfactoren in kaart te brengen. Maar ook om uit te zoeken wat de gezinnen in Bilzen verwachten van het Huis van het Kind. Met het resultaat van dit eindwerk kan Bilzen aan de slag gaan om het Huis van het Kind verder vorm te geven.

In het eerste deel van het eindwerk stel ik mijn stageplaats, de Dienst Welzijn in het Sociaal Huis, voor. In het tweede gedeelte, het theoretische kader, beschrijf ik de achterliggende gedachte van het Huis van het Kind, maar ga ik ook dieper in op enkele begrippen die hiervoor belangrijk zijn. Ook de theorie achter de methodiek Ouders in Huis, die ik toegepast heb in de praktijk, verwoord ik in dit deel. In het derde deel, de praktijk, beschrijf ik enerzijds mijn onderzoek naar de manier waarop ze het bij de opstart van een ander Huis van het Kind hebben aangepakt. In samenspraak met mijn mentor is dit het Huis van het Kind in Leuven geworden. Anderzijds peil ik naar de verwachtingen en meningen van ouders aan de hand van de methodiek Ouders in Huis en enkele diepte-interviews.

Uit dit onderzoek is gebleken dat de partners en medewerkers van het Huis van het Kind heel erg veel tijd en moeite moeten investeren om hetgene wat mooi op papier verwoord staat, ook in de realiteit te laten werken. Want uiteindelijk moet het Huis van het Kind meer zijn dan enkel een verzameling organisaties die werken met en voor gezinnen. Het is de bedoeling dat ze samenwerken om de sociale dienst- en hulpverlening zo goed mogelijk aan te passen aan wat de gezinnen nodig hebben.

De ouders geven aan vooral nood hebben aan een open, respectvolle en vertrouwelijke omgeving, waarin ze openlijk al hun vragen kunnen en mogen stellen, zonder van het kastje naar de muur gestuurd te worden. Deze vragen kunnen heel ruim zijn, maar het thema dat het meeste naar voren kwam was de opvoeding. In deze hulpverlening is het wel belangrijk om de ouders en hun opvoedingsstijl te respecteren. Zij zijn uiteindelijk degene die de hoofdverantwoordelijkheid hebben over de opvoeding van hun kind(eren).

Een belangrijke stap die het Huis van het Kind zal moeten zetten, is trachten het negatieve beeld, dat er in onze maatschappij heerst over het vragen naar hulp op het gebied van opvoedingsondersteuning te veranderen. Steen voor steen moet het taboe rond de sociale dienst- en hulpverlening worden afgebroken en met die stenen zouden initiatieven zoals het Huis van het Kind moeten worden opgebouwd.

Op het gebied van interne en externe communicatie is het hebben van één coördinator een pluspunt. Zo weet iedereen bij wie ze terecht kunnen. Deze persoon kan dan ook goed het overzicht bewaren. Op die manier krijgt het Huis van het Kind naast het logo ook 'een gezicht'. Op vlak van communicatie naar de ouders toe is het belangrijk dat de hulpverlener dicht bij de mensen staat. Dit kan bijvoorbeeld door met buurtwerkingen samen te werken. Wat ook kan helpen zijn sociale media. Verder is mond-aan-mond reclame een goed middel om ouders te bereiken. Nog een ander communicatiemiddel is het gemeenteblad of informatie meegeven via de scholen. Belangrijk is - welk communicatiekanaal er ook gebruikt wordt - dat de communicatie op maat van de ouders gebeurt.